Posamezna številka 10 vinarjev.

Štev. 225. V Ljubljani, v ponedeljek, 2. oktobra 1916. Leto XLIV.

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . K 26·—
za en mesec „ . . „ 2·20
za Nemčijo celoletno . „ 29·—
za ostalo inozemstvo . „ 35·—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . K 24·—
za en mesec „ . . „ 2·—
V upravi prejeman mesečno „ 1·80

Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . K 7·—
za Nemčijo celoletno . „ 9·—
za ostalo inozemstvo . „ 12·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Posiano:
Enostolpna petitvrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Velika zmaga pri Sibinju.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. septembra. Uradno:

Zahodno od Petroseny smo odbili napade Rumunov.

Nemške in avstrijske bojne sile, katerim poveljuje general pl. Falkenhayn, so pri Sibinju (Nagy Szeben, Hermannstadt) popolnoma zmagale.

Pred štirimi dnevi je obšlo od daleč krdelo bavarskih čet za hrbtom sovražnika cesto čez prelaz Rdeča vrata (Veres Torony); vsi sovražni poizkusi, da bi zopet vrata odprli, so ostali brezuspešni. Z zahoda, s severa in z vzhoda so prodirala istočasno avstrijska in nemška krdela proti rumunskim divizijam, ki so se vojskovale južno od Sibinja. Sovražnik se je obupno branil; boj je bil izredno krvav. Oropani vsake vožne poti so bežali ostanki rumunskih čet v Fogaroško gorovje. Število ujetnikov narašča vsako uro; naš plen je zelo velik, ker so morali popustiti Rumuni vse vozove, kolikor jih niso uničili.

Ofenziva, katero so Rumuni predvčerajšnjim zopet podvzeli proti sedmograški vzhodni bojni črti, ni mogla več izpremeniti izida boja pri Sibinju. Severno od Fogarasa in pri Oderkellenu (Szekely Udvarhely) se nahajajoče naprej potisnjene skupine so se morale umakniti h glavnim silam; južno od Henndorfa (Hegen) so pa Nemci s protisunkom ujeli 11 rumunskih častnikov, 591 mož in 3 strojne puške.

Dunaj, 1. oktobra. Uradno:

Bojna črta proti Rumuniji.

Zahodno od Petrosenyja so se tudi včeraj izjalovili vsi rumunski sunki. Ravno tako smo odbili rumunske oddelke s težkimi izgubami za sovražnika pri Caneni, južno od prelaza Rdečega stolpa (Verestorony). Severozahodno in zahodno od Szekely Udvarhely (Oderkellen) traja dalje sovražen pritisk na naše prednje jarke.

Na bojišču pri Sibinju (Nagy Szeben, Hermannstadt) so privedli do včeraj dopoldne nad 3000 ujetnikov, 13 topov, 1 lopo letal, dve letali, 10 železniških strojev, 300 železniških voz streliva, nad 200 municijskih voz, 70 avtomobilov, nad 200 naloženih voz, en bolniški vlak in sicer velike množine bojnega blaga. Izpopolnilni podatki bodo še sledili.

Pri včerajšnjem napadu nemških čet južno od Hegena (Henndorf) je izgubil sovražnik 8 topov.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. septembra. Veliki glavni stan:

Na severni bojni črti sta pričeli z napadom rumunska severna in druga armada v gorovju Görgeny iz črte Parajd—Oderkellen Szekely—Udvarhely in iz Fogarasa. V gorah Görgeny smo odbili sovražnika.

Bolj južno od tam so se nam izognile varnostne čete.

Nemške čete so uspešno napadle pred potokom Hadrbach južno od Henndorfa (Hegen) rumunsko krdelo, ga vrgle, ujele 11 častnikov in 591 mož in zaplenile tri strojne puške.

Dne 26. septembra uvedeno obkoljevalno bitko pri Sibinju smo dobili.

Pod višjim poveljstvom generala pl. Falkenhayna so nemške in avstrijske čete uničevalno premagale močne dele prve rumunske armade. Po težkih, krvavih izgubah so bežali ostanki sovražnih čet razkropljeni v gore brez potov na obeh straneh prelaza Rdečega stolpa, ki so ga naši z drznim gorskim pohodom za hrbtom sovražnika zasedli že 26. septembra. Tam jih je sprejel uničevalni ogenj bavarskih čet, katerim je poveljeval generalni poročnik Krafft pl. Delmensingen. Razbremenjevalni sunek rumunske druge armade je prišel prepozno. Naše čete so se vojskovale z največjo ljutostjo, ker se je izvedelo, da so bili lakomni Rumuni, ki se bore s sporazumom za kulturo, katero ogroža Nemčija, morili ranjence, ki se niso mogli več braniti. Število ujetnikov in deloma v gorah in v gozdu zelo izdaten raztresen plen se še ni preštel.

V gorah Hatszeger in v odseku Mehadie so se izjalovili napadi Rumunov.

Prvi generalni kvartirni mojster:
pl. Ludendorff.

Berlin, 1. oktobra. Veliki glavni stan:

Na vzhodni bojni črti smo odbili krajne napade v Maroški dolini.

V Görgenyjski dolini in bolj južno od tam so se umaknile prednje čete deloma pred sovražnim sunkom.

Plen nemških čet iz boja južno od Henndorfa (Hegen) se je zvišal za osem topov.

Severnozahodno od Fogarasa je sovražnik ustavil svoje napade.

Iz bitke pri Sibinju so privedli do sinoči nad 3000 ujetnikov in 13 topov; dalje so zaplenili eno lopo letal, dve letali, 10 lokomotiv, 300 železniških voz s strelivom, nad 200 naloženih voz, 70 avtomobilov, en bolniški vlak.

Drugi materijal se bo šele polagoma pospravil iz gozdov. Prelaz Rdečega stolpa je prenapolnjen s sestreljenimi vozovi.

Južno od prelaza smo odbili rumunske sunke na višine zahodno od Caneni.

V Hötzinger (Hatszeger) gorah je sovražnik napadel brez uspeha zahodno od doline Streli (Sztrigy).

Prvi generalni kvartirni mojster:
Ludendorff.

Rumunsko uradno poročilo.

27. septembra. Na severni in na severnozahodni bojni črti v gorovjih Kelemen in Györgeny boji med patruljami. Južno od Sibinja se še bijejo v liu dolini ljuti boji. Naše čete so napadle sovražnika in ga vrgle. Hitro se umika proti severu in proti severozahodu. Zaplenili smo dve strojni puški in ujeli 100 mož, med njimi 2 častnika.

Sovražna letala so metala podnevi 26. t. m. bombe na Bukarešt in na vasi južno od tam; žrtve so bile večinoma žene in otroci. En Zeppelinovec je metal ponoči na 27. t. m. požigalne bombe v Bukarešt, ki so povzročile dva požara; a smo ju kmalu pogasili. Bombe so ubile eno žensko, eno so pa ranile. Zeppelin so prepodli naši topovi. Pri Toplici so naši topničarji prisilili neko sovražno letalo, da se je moralo izpustiti na tla.

× × ×

Zmagovalec pri Sibinju.

Generalni poročnik pl. Falkenhayn je bil še pred kratkim načelnik generalnega štaba. Odkar je bil pozvan na njegovo mesto Hindenburg, njegovega imena niso več imenovali; zato je vse presenetilo, ker se je pojavil na Erdeljskem. Zmagovalec pri Sibinju je zdaj v 56. letu. Kot vojaški instruktor se je podal leta 1896. na Kitajsko, kjer je ostal do leta 1899. v kitajski službi. Od tam je bil prideljen generalni guverniji v Kiavčavu; prihodnje leto so ga pridelili velikemu generalnemu štabu 14. zbora. Ko so izbruhnile kitajske zmede, je poveljeval prvemu transportu čet na Kitajsko; pozneje so ga pridelili generalnemu štabu vzhodno azijske brigade v Tjencinu. Leta 1904 je postal batalionski poveljnik v Brunšvigu, leta 1906 odelkov načelnik v velikem generalnem štabu, kmalu nato načelnik generalnega štaba 16. armadnega zbora. Januarja 1911 je postal poveljnik 4. gardnega pešpolka; eno leto pozneje je postal načelnik generalnega štaba 4. armadnega zbora v Devinu. Mladi generalmajor je bil junija 1913 imenovan za pruskega vojnega ministra in povišan za generalnega poročnika. Izvedel je kot vojni minister preosnovo armade, ko je iz zdravstvenih ozirov odstopil načelnik generalnega štaba pl. Moltke, je prevzel Falkenhayn mesto načelnika generalnega štaba nemške armade.

Zmaga pri Sibinju.

Vojni tiskovni stan, 30. septembra. Z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana javljajo vojni poročevalci: Zmaga nad Rumuni pri Sibinju je zelo važna. Sovražnika so vrgli v bojih, ki so trajali več dni, čez odsek, ki ga znači postranska železnica Schellenbeg—Hektau, na predgoro Cibeneških in Fogaraških Karpatov; popolnoma so ga obšli, mu odrezali umikanje in ga s strašnimi izgubami zanj premagali in skoraj popolnoma uničili. Razbiti ostanki so bežali v Fogaraške gore, a naši so jih že tam odrezali; zdaj se bije tam zadnji obupni boj.

Dele fogaraške skupine, ki so jim hiteli v stiski na pomoč, so naši ustavili in zapodili južno od reke Alt pri Arpasu. Sovražni oddelki, ki so napredovali med Fogarasom in Repsom (Köhalom), so se zapletli v boj pri Grosschenku (Nagysink) in pri Rekoklešnu (Baranykut); med našim protinapadom so izgubili 600 ujetnikov in 3 strojne puške.

Severno od Altbogna smo umaknili pred Oderkellen (Szekely—Udvarhely) potisnjene varnostne čete Arzove armade na glavno postojanko.

Nad izlivom reke Alt v Donavo je napadlo c. kr. brodovje monitorjev donavsko pristanišče Corabija. Brodovje v celem boju ni izgubilo niti enega moža; s svojimi topovi in strojnimi puškami je premagalo rumunske obrambne naprave in je, ko je vdrlo v notranje pristanišče, potopilo rumunske ladje za polaganje min, vlačilne parnike in eno oboroženo rusko ladjo; devet zadržanih avstrijskih ladij je pa odvedlo s seboj.

Pri Corabiji je leta 1877. rumunska armada nedaleč od razpadlega rimskega gradu Malva prvič prekoračila Donavo.

× × ×

Pri Sibinju so bili močni deli prve rumunske armade uničujoče poraženi. Današnja poročila podajejo celokupno sliko položaja na Sedmograškem, ki nam naravnost plastično predočuje napredovanje rumunske armade in operacije zavezniških čet, ki so dovedle do velike zmage pri Sibinju.

Po prekoračenju sedmograškega obmejnega gorovja so se glavne sile rumun-

LISTEK.

O daritvi sv. maše pri c. in kr. pešpolku v vojski.

(Jernej Hafner.)

Očaki so postavljali oltarje in opravljali daritve Bogu povsod, kjer jim je prostor ugajal in nudil tvarino, da so mogli postaviti oltar. Ko pa so si njih kodrasti potomci začeli dovoljevati različne nepravilnosti, kakor n. pr. ples okoli zlatega teleta, daritve v čast malikom sosednih poganskih narodov v logih in na višavah, jim je Bog sam dal postavo, po kateri naj se mu daruje. Stari testament natanko in podrobno določa vse okoliščine daritev, ki jih je upoštevati duhovnom. Ravno tako obrednik katoliške cerkve za daritev nove zaveze, sveto mašo. Sicer se ni več bati, da bi verniki z duhovni vred prirejali plesove v čast zlatim teletom in se vrnili v poganstvo. Zato krajevna daritev ni omejena. Sv. maša se more opravljati povsod, ako je kraj spodoben in so gotovi pogoji dani. Obrednika se je pa seveda v vsakem slučaju treba natanko držati. Ista mora biti povsod: mašna obleka, svete posode, knjiga, obredni prti in oltarni kamen. Vojaške čete in poveljstva, katerim so bili že v miru za slučaj vojske namenjeni duhovni, so imele vse to shranjeno v železnih skrinjah v obsegu 25, 70, 40 cm na trenskem vozu. Da se olajša transportiranje (na tovornem konju ali na plečih) so si nekateri kurati nabavili lesene zaboje (navadno od pehotne municije v obsegu 27, 70, 22 cm), v katerih morejo imeti vedno poleg sebe najpotrebnejše za maševanje, medtem ko železna skrinja leži pri trenu. V gorah pa se opusti tudi leseni zaboj in se nosi »kapela« s seboj v nahrbtniku.

Prvo vojaško službo božjo pri polku sem opravil pri sosednem bos. herceg. pešpolku, povodom prihoda novega bataljona iz domovine. Zunaj karpatske vasi v okrožju Nadworne, na velikem travniku pod gozdom se je postavilo moštvo s častniki v tri skupine: katoličani, pravoslavni in mohamedanci. Drugim je maševal polkovni kurat, zadnjim pa opravil molitve neki četovodja (molilec z doma), ker ni bilo imama na mestu. Dobili smo vsak na svojem mestu, v isti višini, veliko mizo kot oltar. Bilo mi je nevšečno maševati vštric z drugoverskima duhovnikoma, pa ni bilo mogoče ničesar izpremeniti. Vsem skupaj je zapovedoval žid. Mimogrede bodi omenjeno, da je navadno za verske razmere vojaštva prav ugodno, ako poveljuje žid, ker teh stvari sam ne ume in se varuje očitka nestrpnosti in neprijaznosti do kristjanov ter iz teh razlogov rad ustreza željam kuratov ali jim daje popolno prostost in svojo polnomoč glede izvrševanja njihove službe.

Ne dolgo po tem sem priredil sv. mašo na vrhu 1000 m visokega Dyla v isti okolici. Pijonirji so izkopali na strmem pobočju stopnjo, napravili mizo in nad njo razpeli šotorne plahte, okrašene znotraj in zunaj z zelenjem. K službi božji so prišli možje rezerve; 400 m nižje pa so sledili kretnjam mašnika bolni in ranjeni vojaki na polkovnem obvezovališču, katere sem na sveto mašo opozoril. Da ne bi odnesel veter hostije, se ta pokrije s posrebrenim pokrivalom; listi mašne knjige pa se lahko pritrdijo z lesenimi kljukastimi palčicami. Neprijeten je dež, ker skozi plahte rado kaplja na oltar in teče na glavo ali za vrat in je treba potem sušiti obleko.

Po zmagi pri Gorlicah se je sovražnik tudi pred nami začel umikati. Šli smo pazno za njim in se neprestano zapletali v boje z zadnjimi četami. Maševati večinoma ni bilo mogoče. Vsak trenutek smo morali biti pripravljeni iti naprej, na desno ali na levo; izključen tudi ni v vojski nikoli: nazaj. Dostikrat smo hodili ponoči in počivali podnevi. Po cele tedne smo se zopet ustavili sredi samotnih gozdov ali planjav in naše obvezovališče, kjer sem se zadrževal, je bilo vedno še v območju sovražne pehote. Iz tega ozira in vsled možnosti nenadnega napredovanja nasprotnika ta čas cele tedne ni bilo mogoče maševati, dokler se ni črta ustalila in so se naši utrdili, tako da smo lahko sodili, da nas v teku par ur nobena človeška sila ne more premakniti.

V juliju in avgustu lanskega leta smo držali levi breg Dnjestra. Polkovno poveljstvo in obvezovališče, kuhinje in rezerva je bila v vasi ob reki, naša rojna črta v zakopih na vrhu gričevja nad reko, nasprotnik od vasi povprečno po 1800 korakov zračne črte. Vse krogle, ki niso zadele zakopov, so padale v vas. Tekom štirih tednov je bilo od njih zadetih nad dvajset civilistov (pozneje so jih odstranili) in več vojakov: na poti, pri delu, v hiši, en četovodja v spanju. Tudi kolera nas je tačas nadlegovala; nad petdeset vojakov in civilistov je umorila. V teh razmerah seveda ni bilo lahko maševati. Ko pa smo se nekoliko udomačili, se je dobil tudi prostor in prilika za maševanje. Večkrat smo imeli službo božjo med vrati šupe, v kateri sem med domačim mlinom in slamoreznico stanoval. Pod stropom so se sušili povezki gališkega tobaka (kmetje ga prodajajo eraru), po tleh je ležala slama, detelja in rezanica, ob stenah viselo in stalo kmečko orodje, izza ene lesene stene se je glasila in dišala — krava. Če omenim, da je časoma iznad vrat raz slamnato streho curljala voda in je večkrat razpočil nad dvoriščem (navadno med obedom) sovražni šrapnel, si je ta kraj lahko predočiti. Dne 18. avgusta lan. leta sem daroval z ozirom na cesarski jubilej na drugi strani dvorišča: pod košato tepko, na obedni mizi, okrašeni s travo v konservnih škatljah; tudi cesarjevo podobo smo iztaknili (v šoli) in jo obesili med veje, da venča praznik. Parkrat sem razgrnil svojo kramo tudi na drugem dvorišču, kjer so ležali po kotih gospodarskih bajt in šup naši ranjenci in bolniki. Sredi med njimi smo postavili mizo iz hiše, pogrnili snažno odejo počez in podložili noge, da je trdno stala, pa je bil oltar go-

ske vojske, ki je obsegala tri armade, zbrale in razvrstile v ti-le splošni črti: Južno od Sibinja-dolina Stare reke-Fogaras (ob Stari reki) - Szekely-Udvarhely-Parajd. Ta črta meri približno 160 km ter tvori malone pravi kot s temenom Fogarasa; eno stegno je obrnjeno proti severu, drugo proti zapadu. Rumunska severna armada je zavzela na fronti prostor v vzmeri približno 30 km, tako široka je namreč črta Szekely-Udvarhely-Parajd; drugo rumunsko armado si doremo predstavljati ob obeh straneh Fogarasa v isti razsežnosti, prvo pa juž. od Sibinja, tudi na obeh straneh železn. Rotenturm. prelaz-Sibinj s približno enako velikim bojnim prostorom. Zato so utegnile biti med tremi nastopajočimi rumunskimi armadami vrzeli, široke po 30 km. Te glavne moči rumunske vojske so imele krilno kritje na severu v Kelemenskem gorovju, na zapadu pa pri Petrosenyu; to nam pojasnjujejo boji, ki so se vršili v tem ozemlju.

Iz razvrstitve teh treh armad je precej jasno spoznati njihove operativne cilje: koncentrično prodiranje k Marošu, približno v črti Maros-Vasarhely- (s severnim krilom) Gyula-Fehervary (z zapadnim krilom).

To je približno 80 km dolga proga, ki bi bila skrajšala fronto za 70 do 80 km, pa tudi vrzeli bi bile izginile. Armade so imele prodirati po vsej priliki v naslednjih smereh: severna proti zapadu, druga proti severozapadu, prva pa proti severu. Obe krilni skupini bi bili seveda imeli prodirati v primernem razmerju. Omeniti bi bilo še, da je poteklo do splošnega prodiranja rumunske vojske iz prej označene vrstilne črte razmeroma veliko časa. Na eni strani se da to pojasniti s tem, da je bilo treba po prekoračenju obmejnega gorovja osnovati nov temelj (dovažanje potrebščin, dovažanje čet itd.), kar je zahtevalo v goratem ozemlju več časa nego sicer, — na drugi strani nam pa pokaže pogled na zemljevid, da je morala napraviti severna armada okroglo 100 km dolgo pot preko gorovja, dočim sta imela obe drugi armadi mnogo krajšo pot do novega razvrstilnega prostora; najbrže so morali zato čakati na dohod severne armade.

Sedaj je nastopila protiakcija, kakor pri šahu protipoteza. Vsled goratega ozemlja precej osamljeno prodiranje vsake teh treh rumunskih armad — spomnimo se na vrzeli — je dalo našemu vodstvu priliko, da napade eno izmed njih z relativno premočjo, kakor se more domnevati. V tem pačističi umetnost vojevanja. V to svrho so si izbrali zapadno krilno armado. Operacije avstro-ogrskih in nemških čet proti prvi rumunski armadi so velezanimive. Vrhunec tvori izborno izvedena ideja, da se za sovražnikovim hrbtom zapahne Rotenturmski prelaz. Istočasno z uvedbo bitke pri Sibinju dne 26. septembra so poslali namreč po velikem ovinku obkoljevalno kolono pod vodstvom generalnega poročnika Kraffta pl. Delmensingena, da zasede omenjeni prelaz; kolona je svojo nalogo odlično izvršila. Najbrže se je vspela v jugozapadni smeri od Sibinja preko Gauszoruškega pogorja na Czibinske gore in nato zasedla prelaz. Tako je bila prva rumunska armada napadena odspredaj in in istočasno ogrožena odzadaj. Njena življenjska žila z zaledjem je bila zadrgnjena. Prisiljena je bila, boriti se na dveh, narobe obrnjenih frontah; vsi njeni poizkusi, da bi odprla dohod, so bili zaman. Sedaj je udrla povodenj avstro-ogrskih in nemških kolon od zapada, severa in vzhoda proti južno od Sibinja se nahajajočim rumunskim divizijam, ki so se borile za biti ali nebiti. Po krvavi borbi so zbežali razbitki poražene rumunske armade v gorovje na obeh straneh prelaza, kjer jih je sprejel opustošujoči ogenj bavarskih čet.

Načrt bitke nam v redki jasnosti kaže načelo uničevalne bitke. »Število ujetnikov narašča uro za uro, plen je zelo velik, ker mora sovražnik popuščati svoj tren, v kolikor ga ne more uničiti,« se glasi naše vojno poročilo. Sedaj moramo vprašati, kaj sta storili obe drugi rumunski armadi za razbremenitev prve? Severna armada je bila predaleč, ta ni mogla pomagati. Druga armada (pri Fogarasu) bi bila pač mogla podpirati prvo armado. Očividno je pa prekasno zvedela za kritični položaj in prekasno je zato prišel razbremenilni sunek. Zanj je bilo vsekakor predvsem treba nove razvrstitve radi izpremembe pohodne smeri proti zapadu, pa tudi vrzel, ki je zijala med njo in prvo armado, se je mogla obvladati le z velikimi marši. S tem so izgubili veliko dragocenega časa. Eno kolono druge armade so vrhutega južno od Henndorfa (Hegen) uspešno napadle nemške čete. Henndorf leži približno dvajset kilometrov južno od Schässburga in približno 65 km severnovzhodno od Sibinja.

Važnost zmage je predvsem v besedi sami; zmaga je triumf nad sovražnikom. Znaten del rumunske vojske je bil tu razbit. Število bomo kmalu zvedeli. Glavno mesto Sedmograške je osvobojeno in važni Rotenturmski prelaz v naših rokah. Prišteti je še plen vojnega materiala.

Kakšen vpliv bo imela ta zmaga na nadaljne operacije, je odvisno od tega, kako se bo izkoristila. To bo pokazala bodočnost. Potem se bo pomen te zmage, ki je že ob sebi velik, pokazal šele v pravi luči. Podcenjevati se ne sme tudi moralnega učinka; strah bo prevzel naše sovražnike, posebno Rumune. Po vsej pravici moremo biti veseli.

Pri Sibinju.

Budimpešta, 30. septembra. »Az Est« javlja z odobrilom vojnega tiskovnega stana: Zmaga pri Sibinju ni le osvobodila stare prestolice erdeljskih Sasov sovražnika, uničenih je bilo marveč tudi več rumunskih polkov in prepodenih na jug. Nemško vodstvo je sovražnika popolnoma presenetilo. Nemška pehota se je bližala severozahodu s pospešenimi pohodi svojim smotrom; napadla je z dobro premišljenim obkoljevanjem sovražnika, ki je stal južno od Sibinja, za hrbtom. Rumuni so bežali s prenagljeno brzino. Nemci so jih zasledovali v dolino Altu in so zasedli prelaz Rdečega stolpa. Četudi so naši napadali s treh strani sovražnika, je razvil z juga došlimi rezervami ljut odpor.

Nizozemci o naši zmagi pri Sibinju.

Amsterdam, 1. oktobra. (K. u.) »Nieuve van den Dag« piše: Če je poročilo o odločilni zmagi pri Sibinju točno, so bili Rumuni tam silovito poraženi. Učinek se bo seveda še pokazal na bojnih črtah, ki so važnejše, kot erdeljsko bojišče. Zmaga bo seveda tudi politično vplivala, ker Venizelistom zdaj zmaga osrednjih velesil na zahodu ravno v tem trenutku zdaj ne bo prijetna več. Odkar se je bila bitka pri Tannenbergu, je bila zdaj prvič zopet obkoljena armadna skupina, ki je bila obsojena, da so jo uničili ali pa ujeli.

Boji v Vulkanskem prelazu.

Frankobrod, 30. septembra. »Frankfurter Zeitung« poroča o bojih v Vulkanskem prelazu: Izgube sovražne pehote so bile izredno velike, ker se je zelo hrabro držala posebno na gori Branu. Ljuti protinapadi so pa že tudi dokazali, da je rumunski pešec slabič; rumunsko topništvo je slabo streljalo. Rumuni so bili skoro vedno v premoči; nastopili so s svojimi najboljšimi polki. Barbarsko je tudi tu postopal sovražnik z našimi ranjenci. Iz zapisnikov o bojih na gori Branu in na višini 305 je razvidno, da so morili ranjence, česar ne more pojasniti ljutost bojev, marveč le surovost.

Kako so plenili Rumuni v Oršovi.

Temešvar, 30. septembra. »Temesvarer Zeitung« poroča: Ko so zasedli Rumuni Oršovo, je prevzel poveljstvo nad mestom general Juon Dragalina, ki je služil pred 25. leti kot nadporočnik v pešpolku št. 43, a nato je kvitiral in odšel v Rumunijo, kjer je napredoval do generala. Mesto je dobro poznal, kakor tudi sedanji rumunski postajni poveljnik major Kuricza, ki je pred desetletji tudi služil v naši armadi. Pod vodstvom teh dveh nekdanjih naših častnikov so plenili Rumuni v Oršovi.

Za sedmograške begunce.

Budimpešta, 30. septembra. (Kor. u.) Armadni vrhovni poveljnik, vojni maršal nadvojvoda Friderik in soproga nadvojvodina Izabela sta poslala ministru za notranje zadeve 40.000 K v podporo sedmograškim beguncem.

Zaplenjeni vrednostni papirji rumunskega kralja.

Monakovo, 1. oktobra. Independance Roumaine pravi, da se bodo Rumuni odškodovali za zaplembo popirjev svojega kralja v Nemški banki z vrednostnimi stvarmi v Rumuniji.

Rumunski državni zbor

se je sklical, kakor poroča »Secolo«, dne 20. oktobra v Brajlo. Zasedanja niso mogli odgoditi, ker morajo potrebne nadaljne vojne stroške predložiti parlamentu.

Boji v Dobrudži.

Lep uspeh donavske flotilje.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. septembra. Uradno:

C. in kr. monitorski oddelek je napadel 29. septembra, ojačen je bil z vedetno skupino, z oboroženim parnikom in z nemškim mot. čolnom Weichsel rum. pristanišče Corabia. Potem, ko so premagali sovražne utrdbe, so vdrle naše enote v notranje pristanišče; uničile so kolodvor, vojaške pristaniške naprave in oborožene ruske parnike, ki so lani pribežali v Corabijo; dalje ladje za polaganje min in vlačilnice; končno so odvedli 9 v pristanišču zadržanih avstrijskih vlačilnih ladij in jih prepeljali v pristanišče brodovja. Na naši strani nobenih izgub.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. septembra. Veliki glavni stan:

Nobenih posebno važnih dogodkov. Skupine naših letal so z uspehom napadle železniški most čez Črnovodo in tabore sovražnika.

Berlin, 1. oktobra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Avstrijsko donavsko brodovje je izsililo 29. septembra uvoz v pristanišče Corabina; uničilo je devet in zaplenilo sedem deloma naloženih ladij.

Naše skupine letal so z opazovanim dobrim učinkom obstreljevale Bukarešt.

Prvi generalni kvartirni mojster:
pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 30. septembra. Uradno poročilo:

Ob Donavi je več avstro-ogrskih monitorjev, podpiranih po naši artiljeriji, bombardiralo kolodvor in pristanišče v Corabiji, kjer so nastala velika razdejanja in požari. Sovražne baterije in večina za bližnjim otokom se nahajajočih tovornih ladij je bilo razdejanih. V Dobrudži nič izprememb. Mestoma slab artiljerijski ogenj brez pehotnega delovanja. Na črnomorski obali mir.

Sofija, 1. oktobra. Uradno:

Na celi bojni črti je mirno. Položaj se ni izpremenil.

V okolici Beybunarja v pokrajini Kurthunarja smo sestrelili sovražno letalo. Oba letalca sta zdrava.

Rumunsko uradno poročilo.

27. septembra.

Ob Donavu na obeh straneh topovski ogenj. V Dobrudži je mirno.

Boji v Dobrudži.

Budimpešta, 29. septembra. Četudi navidezno počivajo operacije v Dobrudži, se, kakor javljajo »Az Estu« iz glavnega stana 3. bolgarske armade, ljuto bore na bojni črti Rašova-Kobadinu-Tuzla. Od Donave do Črnega morja grome neprestano topovi. Izpovedi ujetnikov potrjujejo, da so privedli Rumuni zelo hitro ojačenja iz tabora pri Peruju, ki leži 30 km severno od Bukarešta. Posebno ljuto se bijejo pri Kobadinu, kjer so rumunske postojanke izvrstno utrjene.

Sofija, 30. septembra. Rumuni so sestavili iz prebivalcev Dobrudže pehotne in kavalerijske oddelke, ki nosijo uniformo podobno obleki francosko-afriških lovcev. V teh četah so večinoma mohamedanci, ki se pa nočejo vojskovati s Turki. Več njih častnikov, med njimi general Salib, poveljnik dobruške konjenice, je izstopilo iz armade. Rumunsko višje poveljstvo teh čet ne more zato več zaposljevati.

Letalski napad na Sofijo.

Sofija, 30. septembra. (Agence Tel. Bulgare.) Danes proti 9. uri dopoldne je ponovno sovražno letalo letelo preko Sofije. Sprejel je je obrambni ogenj naših obrambnih baterij. Sovražni aeroplan je mogel vreči samo eno bombo, ki je padla severno od mesta. Po uradno še nepotrjenih vesteh je bilo sovražno letalo kakih 30 km severno od Sofije sestreljeno po naših letalcih.

Sofija, 30. septembra. (K. u.) Bolgarska brzojavna agentura javlja:

Poročilo, da je bilo uničeno tisto sovražno letalo, ki je preletelo danes dopoldne Sofijo, se uradno potrjuje. Letalo je padlo blizu kraja Gelian; bilo je francosko dvokrilno letalo. Oba sovražna letalca: en Francoz in en Srb, ki nista bila ranjena, sta bila ujeta. Letalo je večkrat kakor 120krat preluknjano po kroglah naših obrambnih topov. Oba letalca in letalo bodo zvečer prepeljali v Sofijo.

Izgube Rumunov.

Rotterdam, 1. oktobra. Najnovejša statistika o izgubah, ki je izšla v Bukareštu, navaja skupno imena 3200 častnikov in 71.000 mož. Ker šteje vsa rumunska vojska največ 6 do 700.000 mož, so te izgube naravnost ogromne.

Zeppelini nad Bukarештom.

Budimpešta, 30. septembra. Iz Curiha javljajo listi: Po uradnih poročilih sta dva mestna dela v Bukareštu popolnoma uničena. Bukarešt gori že nekaj dni neprestano. Škoda je ogromna.

Novi rumunski vojskovodja.

»Agentur Radio« javlja: Rumuni sodijo, da so dobili izbornega vojskovodjo z brigadirjem Pétala, ki so mu izročili zdaj poveljstvo dveh divizij v Dobrudži.

Draginja v Bukareštu. — 4 brezmesni dnevi.

Berlin, 1. oktobra. (K. u.) »Lokalanzeiger« opisuje vedno naraščajočo draginjo v Bukareštu. Mesa skoro ni dobiti, 1 kilogram govedine stane 11 levov. Cena je poskočila od 10 na 50 banov. Vojaško poveljstvo je odredilo 4 brezmesne dni.

Nov požar v Bukareštu.

Genf, 30. septembra. Lyonski »Progres« poroča, da je izbruhnil v Bukareštu nov požar.

Nezadovoljnost v Bukareštu.

Kodanj, 30. septembra. Iz Petrograda se poroča: V Bukareštu postajajo vsaki dan bolj nezadovoljni. Le skrajno ostre odredbe vlade preprečujejo javno vstajo. Petrograjske kroge razmere v Bukareštu resno skrbe, ker se boje, da bi ne vplivale tudi na rumunsko vojsko, na katere vztrajnosti ruski vojskovodje itak ne drže veliko.

Rusi zabavljajo čez Rumune.

Stockholm, 30. septembra. Ruski »Invalid«, petrograjsko vojaško glasilo, objavlja zelo značilen članek proti rumunskemu vojnemu vodstvu. Članek je posebno naperjen proti strastni pisavi rumunskih listov, posebno proti nacionalističnim, ki dolže Ruse, da so oni zakrivili poraze v Rumuniji, ker niso poslali nobene pomoči. Poluradno rusko vojaško glasilo pravi, da se Rumuni ne znajo prilagoditi potrebnemu skupnemu delu z Rusi in da se nočejo ukloniti skupnim strategičnim smotrom. Voditi hočejo samostojno vojsko proti Erdeljski. Veliki smoter zaveznikov, odrezati zvezo Berlin-Bagdad ne umevajo, zato so napadli Rumuni na Erdeljskem, predno so bili jasni strategični načrti, ker se niso hoteli ukloniti pameti in razsodnosti. Rusija bi sicer ne bila nikdar trpela nič vrednega, dasi strategično ugodnega pohoda na Erdeljsko. Če bi bila Rumunija še počakala, bi ne bila te napake storila.

Boji v Macedoniji.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 30. septembra. Uradno poročilo:

Zapadno in vzhodno od Florine je položaj neizpremenjen. Mestoma slaboten artiljerijski ogenj brez pehotnih podjetij. Na Kajmakčalanu na obeh straneh živahni artiljerijski boji. V mogleniški dolini obojestranski artiljerijski ogenj. V vardarski dolini mir; samo južno od Dojrana slabotni artiljerijski boji. Na strumski fronti majhno artiljerijsko delovanje. Naša patrulja je poleg koprivskega mosta posekala angleško patrulo petih mož. Na egejski obali živahna križarjenja sovražnega brodovja. Naš artiljerijski ogenj je prisilil sovražno torpedovko, da je zapustila Lefterski zaliv.

Sofija, 1. oktobra. Uradno:

Vzhodno in zahodno od Lerine (Florina) je odbila naša pehota sovražne napade.

Severno od vasi Armensko, pri vasi Krušegrad in v pokrajini vasi Sovič so se bili na vrh Kajmakčalan ljuti boji.

V Mogleniški dolini živahen topovski ogenj.

Na obeh straneh reke Vardar slab topovski ogenj.

Ob vznožju Belašice Planine je mirno.

Živahen topovski ogenj na bojišču ob Struni, v njegovem varstvu je napredovalo več bataljonov proti vasema Kradžakoj in Komarjan. Ogenj naših topov jih je zadržal. Boj se tam še nadaljuje.

Na egejski obali je obstrejlevalo več sovražnih bojnih ladij ljuto višine severno od vasi Orfano. Z obstreljevanjem smo zažgali vas Lungov in ju zrušili.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. oktobra. Veliki glavni stan:

Na mnogih točkah med Prespa jezerom in Vardarjem živahno streljanje in osamljena brezuspešna sovražna podjetja.

---

tov. Tudi 24. avgusta, ob svojem godu, sem na tem kraju daroval; zadnjič. Že pred začetkom daritve je parkrat siknilo nad glavami. Po sv. maši in obhajilu po vrsti malo pokramljam z možmi in jim, godovni, razdelim tobaka in bonbonov, moj dar za 18. avgust. Sredi med njimi pa je ležal tovariš, ki sem ga zastonj nagovarjal. Nisem vedel, je li zaspal ali omedlel. Pokličem strežnika, ki pravi, da ni nič hudega, ker je mož le prehlajen. Pogledam bližje in opazim kri. Potipam roko, žila ne bije. Ena nižje letečih krogel je predrla ograjo in mu obstala v glavi. Čudna usoda! Prav poleg njega je pa ležal lahko ranjeni rodni brat, ki se je zajokal kot otrok, ko je izvedel, da mu je ubilo brata, ne da bi bil to najmanje slutil.

V isti vasi je stala tudi rusinska cerkev, zidana, nenavadno velika in lepa, a polna tudi krogel, puškinih in lahkih topovskih. Ko so bili v vasi še Rusi, so obstreljavali cerkev naši zavezniki, ki so tod branili desni breg Dnjestra, misleči, da ima nasprotnik v nizkem stolpu opazovališče; tačas pa so švigale venomer okoli svetišča ruske krogle, namenjene našim vojakom, ki so mimo svetišča hodili v jarke in iz njih. V tej cerkvi sem nekaterikrat maševal; zasebno, ker javna služba božja se tu ni smela vršiti. Vsakikrat sem med potjo k cerkvi povabil službe proste može, ki so radevolje smukali po ovinkih, čez dvorišča, za plotovi in hlevi, čez vrtove za menoj v cerkev. Ponajveč so bili naši Janezi, katerih je bil en prapor poleg našega polka zakopan v rojni črti; pa tudi pobožnejše Rusinke, katerih vdoveli župnik se je že več tednov skrival v kleti, trepetajoč pred kroglami in kolero. Opravljal sem tu daritev v unijatski mašni obleki; seveda po rimskem obredu. Iz cerkve smo morali ravno tako kot vanjo iti oziroma letati posamič.

(Dalje.

Sovražnik se je polastil z močnim napadom vrha Kajmakčalana.

Prvi generalni kvartirni mojster: Ludendorff.

Bolgarski uspehi v Macedoniji.

Lugano, 30. septembra. Corriere della Sera potrjuje uspeh bolgarske protiofenzive v Macedoniji.

Revolucijska vlada na Grškem.

Revolucijska vlada.

Ženeva, 30. septembra. Atenske brzojavke pariških listov trdijo, da je Venizelos svoje ministrstvo na Kreti že sestavil. Diomidis je imenovan za finančnega ministra, Michelapulos za trgovinskega ministra, vojni in mornariški portfelj je Venizelos zaupal bivšemu načelniku generalnega štaba Danglisu, oziroma admiralu Konduriotis; notranje ministrstvo je dobil Nipulis. Venizelos sam si je pridržal predsedstvo in zunanje zadeve.

Ukrepi začasne Venizelosove vlade.

Lugano, 1. oktobra. (Kor. ur.) Laški listi objavljajo poročila iz Aten o odlokih in ukrepih takozvane začasne vlade, v kateri sta poleg Venizelosa še Konturiotis in general Danglis. Solunski revolucijski odbor je izjavil, da se bo pokoril odredbam začasne vlade in ji je dal na razpolago 30 častnikov in 6000 mož. Venizelos in Konturiotis sta zapustila Kreto in naročila oblastim, naj poslujejo tako naprej kot so dozdaj uradovale; a v službenih zadevah naj se več ne obračajo na atensko vlado, marveč na začasno vlado.

Venizelos regent Krete.

Lugano, 1. oktobra. (K. u.) Iz Grške ni drugih poročil, kakor da se je na Kreti sestavila provizorična vlada pod Venizelosom in Konduriotisom. Na Kreti se je vdala že večina civilnih in vojaških oblasti.

Solun, 1. oktobra. Chios se je priklopil narodnemu gibanju. Sedaj so vsi otoki pristopili k prevratu in poleg teh tudi mesto Kozani v zahodni Macedoniji, ki je zaplenilo 25.000 drahem državnih denarjev, ki so bili na potu iz Aten v Florino. Narodni obrambni odbor v Solunu je izdal oklic, v katerem se vsi Grki pozivajo, naj se združijo, da prepode dednega sovražnika iz dežele.

Generali za Venizelosa.

London, 29. septembra. (Kor. u.) »Times« javljajo iz Aten: General Danglis je včeraj v spremstvu petih častnikov odpotoval v Solun. Poveljnik v Verriji, general Perasheropulos se je s svojim štabom priključil gibanju.

Nemiri v Patrasu.

London, 29. septembra. (K. u.) »Daily News« javljajo iz Aten: Napačna vest, da je odrejena splošna mobilizacija, je včeraj v Patrasu dovedla do nemirov. Ko so listi objavili brzojavke iz Aten, da je odrejena mobilizacija armade, je krajevna rezervniška zveza sklenila protestno zborovanje, češ, da se je iz kralja izsilil ta sklep. Po zborovanju je množica razbila okna časopisju. Zbrala se je pred hotelom, v katerem stanujejo venizelovski častniki, ki potujejo v Solun. Ko je pozneje dospela vest, da ni bila odrejena mobilizacija, se je množica razšla.

K revoluciji na Grškem.

London, 30. septembra. (K. u.) Iz Kaneje poročajo »Telegraphu«, da se je ustaji pridružil tudi otok Tenedos. Oboroženi Krečani so se vrnili na svoje domove. Na celi Kreti je red zopet upostavljen, samo v Heraklionu, kjer so Turki in Venizelu nasprotni življi najmočnejše zastopani, je nova vlada pustila posadko. Sicer še ni nastopil popoln mir, toda oblast obvladuje položaj. V sredo se je vršila v katedrali v Kaneji slovesna služba božja povodom ustanovitve nove vlade. Kretski škof je daroval sv. mašo, katere so se vdeležili vsi notabli. Koncem službe božje je škof opravil molitev za kralja. Samo Venizelos in Konduriotis sta odgovorila »Amen«, verniki so molčali.

Grško vojno in mornariško ministrstvo proti častnikom.

Atene, 1. oktobra. (Kor. ur.) Reuter: Vojno in mornariško ministrstvo sta izdali stroge odredbe, da preprečita pristop častnikov k vstašem. Tri kapitane so zaprli.

Grški kralj zbolel.

Bern, 1. oktobra. »Petit Journal« poroča iz Aten: Kralj Konštantin se je prehladil, zdravnie njegovo zdravje nekoliko skrbi; a kljub temu se kralj trajno posvetuje z ministri in s častniki generalnega štaba.

Kralju zvesti vojaki.

Lugano, 1. oktobra. (K. u.) Med tem, ko se na Kreti ustavljajo Venizelosu poveljniki, so drugod ostali vojaki nasproti poveljem svojih častnikov zvesti kralju. Tako na primer so vojaki nekega polka, ki so se, ničesar sluteč, vkrcali za Solun, med potjo zvezali svojega polkovnika in prisilili kapitana parnika, da je ustavil v Volo, kjer so se vojaki izkrcali in izročili polkovnika oblastem.

Grški ministrski predsednik za nevtralnost.

Rotterdam, 30. septembra. List »Daily News« poroča iz Aten, da je ministrski predsednik svetoval kralju, naj toliko časa ostane nevtralen, dokler ne bodo pogoji za udeležbo Grške v vojski popolnoma jasni.

Kavalo izpraznitil

Budimpešta, 1. oktobra. Pol. Hir. poroča iz Aten: Grška vlada je zahtevala od nemške vlade, da izprazni Kavalo. Nota je zelo odločna in zahteva, da se mora Kavala takoj izprazniti.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. septembra. Uradno:

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

Pri Ludovi trajajo boji dalje. Med nekim sunkom smo vzeli Rusom 4 častnike, 532 mož in 8 strojnih pušk.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Izvzemši, da smo odbili ruski sunek pri Wytoniecu in uspešnih bojev na predpolju poljske legije, nobenih posebnih dogodkov.

Dunaj, 1. oktobra. Uradno:

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla.

V Karpatih je boj ponehaval.

Južnozahodno in južno od Brzezanov je napadel sovražnik z močnimi silami. Turške čete, ki so se borile med Zloto Lipo in Narajovko, so ga vrgle v ljutih pobližnih bojih. Severno od železniške postaje Putotory so pridobili Rusi nekaj 100 metrov prostora.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri armadi generalnega polkovnika pl. Böhm Ermolli je napadel sovražnik na obeh straneh ceste, ki vodi iz Brodov v Zloczov. Severno od ceste smo ga popolnoma odbili. Na enem mestu so se izjalovili trije, na nekem drugem mestu pa 7 ruskih sunkov. Južno od ceste je vdrl sovražnik v odsek nekega polka. Danes zjutraj pričeti naš napad ugodno napreduje; večji del izgubljenih jarkov smo zopet pridobili.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Na stohodski bojni črti je izvedla ena stotnija poljske legije uspešen sunek pri Sitovičah; južnozahodno od Vitonieha so Rusi napadli brez uspeha.

Med srečno izvedenim podjetjem pri Hukalovcah (severno od Zborova) smo ponoči na 29. september ujeli 3 častnike in 70 mož.

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

Južno od Klancure (pri Ludovi) in na Camanu so popolnoma uspeli dobro pripravljeni protinapadi generalnega poročnika pl. Conta. Pri Klancuri smo ujeli 4 častnike in 532 mož in zaplenili 8 strojnih pušk.

Ruske napade smo odbili v odseku Kirlibaba.

Berlin, 1. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Zahodno od Lucka se je od danes zjutraj pomnožil sovražni ogenj.

Na obeh straneh železnice Brody—Lvov in bolj južno od tam do Graberke pri Zarkonu je ustavil sovražno napredovanje deloma zapiralni ogenj, deloma se je popolnoma ustavil do sedemkrat ponovljeni naval.

Na južnem napadalnem krilu so se ustalili Rusi v najsprednejši obrambni črti.

Bojna skupina generala nadvojvode Karla.

Na obeh straneh Zlote Lipe so se razvili ljuti boji v bližini.

V kotu med Ceniorko in Zloto Lipo se je sovražnik pomaknil naprej. Bolj zahodno od tam so vrgle s protinapadi turške čete včeraj in danes sovražne oddelke, ki so vdrli; ujele so do 230 mož.

V Karpatih je bilo splošno mirno. Število ujetnikov pri Klaucuri se je povišalo nad 600 mož.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

Petrograd, 28. septembra. Poročilo ruskega generalnega štaba: Poizkuse namaknjenih sovražnih oddelkov, da bi se približali našim jarkom zapadno od Rige, smo odbili z ognjem. V okolišu Bubnovega, 6 km severovzhodno Svinjuhov-Koritnice so se boji obnovili. Sovražnik se je trdovratno ustavljal. Izvršuje ponovne protinapade, da bi preprečil naše prodiranje.

Petrograd, 29. septembra. Na zahodni fronti so naši letalci napadli sovražne tabore pri kraju Boruny-Krosov, jugozapadno od Smorgona. Med napadi se je odigral zračni boj, v katerem so štiri sovražne letalce prisilili na tla. Eno naše letalo je padlo v sovražne črte. Poleg tega smo izgubili še eno letalo. Pri gozdu Gulakov je sovražna artiljerija srdito obstreljevala naše jarke. Na ostali fronti nič važnega.

Naše postojanke v Galiciji.

Stockholm, 30. septembra. Poročevalec »Novega Vremena« izvaja: Postojanke Nemcev in Avstrijcev v Galiciji so zelo trdne, skoraj nezavzemljive. Boji so se bili zato trdovratno, vztrajno. Pri rekah Narajovka in Dnjestru med Haličem in Jezupolom, kjer se je izvajal glavni ruski sunek, leži zahodni breg višje kot vzhodni; sunek Rusov je zato zahteval neizmerno žrtev. Utrdbe pri ključu v Halič so izdatno ojačene, dasi so bile že v mirnih časih močne. Misliti moramo na življenje svojih vojakov in ne zahtevajmo sijajnih uspehov, ki bi jih morali predrago plačati.

Vesti o krizi v Rusiji.

Stockholm, 30. septembra. Iz Petrograda se javlja. Sazonov se je v zadnji uri branil, da bi bil prevzel mesto ministrskega predsednika; zato se sodi, da bo sledil Stürmerju Trepov. Stürmer in Trepov sta se zadnje čase večkrat ostro sporekla, nakar je sprejel oba car v glavnem stanu; kjer je v razgovoru zmagal Trepov, katerega kandidaturo podpira tudi Hvostov.

Protopopov notranji minister.

Petrograd, 1. oktobra. (Kor. u.) Petrograjska brzojavna agentura javlja: Carski ukaz naznanja imenovanje plemskega maršala v guberniji Simbirsk, Protopopova, za notranjega ministra namesto Švostova, čegar odstop je car dovolil. Protopopov je podpredsednik v dumi.

Jajca mesto mesa.

»Biržebie Vedomosti« poročajo, da je zadnji ruski ministrski svet sklenil, da bodo med vojsko dobivali vojaki mesto mesa vsak dan jajca in sicer mesto pol funta mesa za moža na fronti 5 jajc, v rezervi pa 3 jajca.

Pritisk Anglije na Rusijo.

Berlin, 30. septembra. »Tägl. Rundschau« javlja iz Stockholma: Iz Petrograda došle politične osebnosti, ki so izvrstno poučene o stremljenjih raznih struj na petrograjskem dvoru, pripovedujejo med drugim: Vprašanje o imenovanju Stürmerjevega naslednika še ni rešeno. Za Trepova in Kokovceva se prepirajo politične skupine, a zdi se, da se tehtnica nagiba Kokovcevu na korist. Izključeno tudi ni, da se bo car v zadnji uri odločil za kako tretjo osebo, da izvede v gotovi meri kompromis. Zdi se, da v Petrogradu pridobivajo Angleži vedno bolj na vplivu, dasi v širokih plasteh vsaki dan narašča nezadovoljnost proti varuštvu Anglije.

Prikrite grožnje Anglije Rusiji.

V Londonu so tudi Rusiji večkrat prikrito grozili, da bi jo čez zimo pridržali pri sporazumu. Veliko se govori na dvoru o pogodbi, ki sta jo baje sklenili Anglija in Japonska, s katero se je Japonska obvezala, da če bo odpadla Rusija od sporazuma, jo bo Japonska napadla za hrbtom.

Za zagotovitev streliva Rusiji

tudi pozimi so poslali Švedski noto, s katero nameravajo zagotoviti izvoz iz Anglije skozi Skandinavijo. Ko opozarjajo na dobrohotno nevtralnost Švedske nasproti Nemčiji, upajo, da bodo tudi sebi to nevtralnost pridobili.

Odpovedane vojne dobave.

V Petrogradu vzbuja zelo pozornost, ker je odpovedalo rusko vojno vodstvo za zimo tri velike dobave armadi. Kljub temu dejstvu se ne more trditi, da bi bili vodilni krogi naklonjeni miru. Od Rumunije še vedno veliko pričakujejo; o neuspehih v Dobrudži se skoraj nič ne govori. Kakor si nasprotujejo ta poročila, ravno tako si nasprotujejo tudi mnenja v Petrogradu; skoraj nemogoče je, da bi si mogel ustvariti človek pravo sliko.

Italijanske priprave za nov napad.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. septembra. Uradno se poroča:

Sovražnik je povišal popoldne ogenj s topovi in z minami na Krasu.

Na Cimone smo mogli rešiti še žive 7 Italijanov, med njimi enega častniškega aspiranta.

Dunaj, 1. oktobra. Uradno:

Italijanski ogenj s topovi in z minami je bil na Krasu od časa do časa zelo živahen in se je razširil tudi na naše postojanke v Vipavski dolini.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

28. septembra. V Adiški dolini so živahno delovale sovražne patrulje in topništvo; naše topništvo se je uspešno borilo s sovražnim. V Astiški dolini smo nadaljevali naš zapiralni ogenj na vrh Cimone. Včeraj popoldne so poizkušale sovražne sile v gosti megli ljut presenetljiv napad na naše prednje postojanke severno od Cauriola, a smo jih popolnoma odbili. Ravno tako smo odbili oddelek cesarskih lovcev, ki je napadel našo postojanko na Punta del Forame. Na ostali bojni črti od časa do časa streljanje s topovi, ki ga je zaviralo slabo vreme. Na Krasu smo odbili v minuli noči trdovratne sovražne poizkuse približati se našim postojankam.

Rim, 29. septembra. Poročilo italijanskega generalnega štaba: Vztrajne sovražne artiljerijske akcije proti Limone (Gardsko jezero) in okolišu med Avisio in Vanoi-Cismonom. Na asiaški planoti, v bližini Casera-Zebio, so naše čete vdrle v sovražni jarek, so sovražnika potolkle z ročnimi granatami in so se vrnile v svoje postojanke. V gornji cordevoljski dolini je sovražnik naše postojanke proti vrhu Siefa iznova napadel, a smo ga zavrnili s težkimi izgubami. Na ostali fronti artiljerijski boj. Nekoliko krogelj je padlo v Gorico.

Na goriškem bojišču.

Goriško, 30. sept.

Na Goriškem živimo v trenotkih pričakovanja. Vse laške priprave in njihove napovedi potom listkov iz aeroplanov kažejo na to, da bodo zopet poskušali si napraviti pot proti tako zaželjenemu Trstu. Od srede dalje je postalo na Krasu bolj živahno. Artiljerijski ogenj, mine, ročne granate, strojne puške, sedaj na tej, sedaj na drugi strani posamezni napadi pehote. In to posebno v nočeh. V noči med sredo in četrtkom so padale zopet granate v R. in okolico. Toda generalni laški napad je še pred nami. Kraška skalnata tla bodo kmalu torišče hujših bojev, kot smo jih še kedaj imeli. Mogoče zavira nameravano laško ofenzivo tudi vreme, ki je v Cadornovem žanru.

Nove priprave Lahov na celem bojišču.

Curih, 30. sektembra. Milanski listi poročajo o novih pripravah na celi bojni črti. Ker trajajo priprave nenavadno dolgo, sodi »Züricher Tagesanzeiger«, da bodo napadli Lahi z večjo močjo, kot so zadnjič, ko se je, kar, četudi ne naravnost, priznavajo Lahi sami, razblinil njih napad popolnoma brez vsake koristi na avstrijskem odporu.

Lahi radi govora nemškega kanclerja besne.

Berlin, 1. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Besno in ogorčeno pišeta »Corriere della Sera« in »Secolo« o govoru nemškega kanclerja. Posebno kriči »Corriere«. Na čelu lista so natisnili Lloyd Georgejevo izjavo in jo primerjajo z zmagovitostjo angleškega ministra in pravi, da se po Bethmann-Hollwegovih izvajanjih osrednji velesili umikati, sporazum pa počasi varno napreduje. List surovo psuje, ker je kancler opozarjal na lakomnost Francije in Italije in pravi: velikanska ošabnost Nemčije zahteva, da se mora ponižati in politično uničiti. List dalje opozarja, da kancler ni drugače govoril, kakor je govoril voditelj socialistov Scheidemann; od socialnih demokratov naj se zato nič ne pričakuje. Tudi »Secolo« slavi Anglijo. Kanclerju predbaciva, da je lagal in slavi lokavost rumunskega kralja, ki je tako dolgo neumne Nemce vodil za nos. Nemčiji končno prerokuje sramoten konec v morju krvi in blata.

Vrednost italijanskih papirjev pada.

Lugano, 30. septembra. V Italiji so papirji na borzah zelo padli; nekateri v dveh dneh celo za 50 lir.

Aretacije vsled propagande za mir.

Lugano, 1. oktobra. Kakor poročajo listi so v Milanu in Florenci vnovič zaprli zastopnike socijalistiške propagande za mir.

Zaplemba avstrijskih posestev v Italiji.

Rotterdam, 30. septembra. »Zentral Nesw« javljajo iz Rima: V Italiji so zaplenili dragocena avstrijska posestva, ki so vredna 80 do 100 milijonov lir. Zaplenjena posestva so bila last cesarske rodbine.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. septembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina prestolonaslednika Ruperta.

Kakor prejšnji dan so tudi včeraj napadli Angleži z močnimi silami med Ancre in Courcellette. Po zelo živahnem boju v bližini smo jih odbili.

Sicer le mali delni sunki in topovski boj, ki se je popoldne poostril severno od Somme in v posameznih odsekih južno od reke.

Berlin, 1. oktobra. Veliki glavni stan: **Pri armadi maršala najvojvoda Alberta Würtemberškega, dalje na flandrijski in Artois bojni črti vojne skupine kraljeviča Rupreta angleške poizvedovalne črte živahno delujejo.**

Na bojni črti severno od Somme je postal popoldne topovski boj zelo ljut. Angleži so zopet pri in vzhodno od Thiepvalla močno napadali, a kakor prejšnje dni so jih odbile v trdovratnih pobližnjih bojih čete generalov pl. Stein in Sixt pl. Armins.

Iz Rancourta in zahodno od tam so naskakovali francoski polki brez uspeha naše postojanke.

Delni sunki iz Courtellette in Morvala in severnozahodno od Halle so se izjalovili v zapiralnem ognju.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Na desnem bregu Moze so se vršili med začasno oživljenim delovanjem s topovi mali, nevažni boji z ročnimi granatami.

Prvi generalni kvartirni mojster
pl. Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 29. septembra ob 3. popoldne. Ob Sommi so Francozji med Fregicourtom in Morvalom vnovič napredovali. Artiljerijski boj z menjajočo se silo severno in južno od reke.

Zračna služba. Dne 28. se je od francoskega letalca napadeni Fokker pri Reimsu razbil. Drugo letalo, ki je bilo v polno zadeto, se je spustilo v nemških črtah na tla.

Ob 11. uri ponoči. Dan je na celi fronti razmeroma mirno potekel. Slabo vreme ovira operacije.

Podzemeljski Gibraltar.

London. (K. u.) Dopisnik »Timesa« v angleškem glavnem stanu opisuje Thiepval kot podzemeljski Gibraltar. Napad so izvrvršili čez omrežje jarkov, ki so bili zvezani med seboj s podzemeljskimi jarki. Angleži so prodirali mimo nekega razstreljenega gradu; velike grajske kleti, ki so bile zvezane z drugimi kletmi, so tvorile velikansko oviro. Nemški veterani so se popoldne in zvečer ljuto branili. Razvil se je splošen boj moža z možem: bili so se z bajoneti, s puškinimi kopiti, da, celo s pestmi. Tudi pod zemljo je divjal besen boj; Angleži so namreč šli v kleti, kjer so napadali Nemce z ročnimi granatami, z noži in z bajoneti. Veliko žaloiger se je odigravalo v podzemskih hodnikih.

Armada žrtev.

Znani polkovnik Rousset piše: V Franciji postaja vedno bolj živa misel, da mora četverozveza postaviti skupno veliko napadalno armado, ki naj bi se eventuelno žrtvovala, da bi prebila nemške črte.

Upor ruskih čet na Francoskem.

Curih, 1. oktobra. »Tagesanzeiger« poroča iz francoskega vira, da so se ruske čete na Francoskem uprle.

16- in 17letni na Francoskem.

Ženeva, 1. oktobra. »Petit Journal« poroča, da se oktobra prično nabori za 17letne, za 16letne pa dolžnost zglaševanja.

Boj za razširjenje brambne dolžnosti na Angleškem.

London, 30. septembra Proti razširjenju brambne dolžnosti na tri letnike čez 43. leto nastopa tri četrtine ministrov; le Lloyd George se s svojo malo skupino zavzema za njo.

Francoska vlada svoj čas aretirala kralja Nikolaja.

Lugano, 30. septembra. Iz zanesljivega vira se poroča: Francoska vlada je svoj čas v pravem pomenu besede aretirala kralja Nikolaja in ga odvedla čez italijansko ozemlje na Francosko. Kako malo pomenja Italija v sporazumu, dokazuje okolnost, ker italijanski kralj in kraljica z italijansko vlado vred niso mogli tega zabraniti.

O zadnjem napadu na London

piše »Kölnische Zeitung« neki Norvežan, ki se je nahajal takrat v Londonu: Obstreljevali so London od pol 12. do 2. ponoči. Opustošenja so bila veliko večja kakor to priznavajo angleški podatki. Cele skupine hiš so se zrušile. Angleški podatki o 30 mrtvih in v 350 ranjencih so gotovo veliko prenizki, ker so bile podrte hiše gosto obljudene. Vrženih je bilo do 80 bomb. Škoda znaša najmanj dva mil. funtov. »Morning Post« pa piše: Cenzura nam je prepovedala naznaniti, koliko škode je povzročil napad Zeppelinov na London, kar je neumljivo, ker se ni nameravalo več poročati, kolikor je vsakdo videl z lasinimi očmi.

Napad angleških letalcev na Bruselj.

Kolin, 30. septembra. Posebni poročevalec »Köln. Ztg.« na zahodnem bojišču je obiskal včeraj, ko se je vračal z bojišča, Bruselj. Bruseljčani so bili vsled napada angleških letalcev zelo razburjeni. Več hiš v parku St. Quentin je razrušenih in so v njih bivajoči mirni Belgijci ubiti.

Velikanski požar v Nantesu.

Pariz, 30. septembra. »Journal« poroča iz Nantesa: Požar, ki je izbruhnil v skladiščih glavnega kolodvora, se vedno bolj širi. Kolodvor je zavit v plamen. Škoda je ogromna. Ne ve se, kako je pričelo goreti.

Lloyd George o dobi vojske.

Lugano, 1. oktobra. Neki ameriški časnikar je vprašal Lloyd Georgeja, koliko časa bo po njegovi sodbi še trajala vojska. Lloyd George je odgovoril: Angleškega naroda zdaj ne zanima čas in ne gleda na koledar; le uspeh je nekaj vreden, ne gre za čas, da se le doseže smoter. Dvajset let je potrebovala Anglija, da je premagala Napoleona; v prvih petnajstih letih je doživela le poraze za porazi. Da bomo zmagali v tej vojski, pač ne bomo potrebovali dvajset let, a čas je postranska stvar. Zmagali bomo in to pravim, se ne obotavljam priznati, da smo zdaj komaj pričeli zmagovati.

Irska proti angleškemu militarizmu.

London. (K. u.) »Times« javljajo iz Dublina: Poslanec Hazleton je na shodu volilcev izjavil, da se bo Irska krepko uprla brambni dolžnosti. Če bodo kdaj uvedli brambno dolžnost na Irskem, bodo zato potrebovali nad 40.000 vojakov, da jo bodo mogli usiliti Ircem.

Turčija v vojski.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 30. septembra 1916. (K. u.) Uradno:

Fellahie bojišče.

Dne 27. t. m. smo z uspehom obstreljevali sovražne tabore.

Perzijsko bojišče.

Južno od Sakiza, 50 km južnovzhodno od Savčbulaka bivajoči Rusi so bili po boju pregnani; Sakiz so naši zasedli ponoči od 26. do 27. septembra.

Kavkaško bojišče.

Spopadi med patruljami, v posameznih odsekih topovski boj. Na ostalih bojiščih nobenega važnega dogodka.

Carigrad, 1. oktobra. (Kor. ur.) Agence tel. Milli: Glavni stan naznanja:

Kavkaška fronta: Na desnem krilu je uspel presenetljivi napad, ki so ga izvedli naši poizvedovalni oddelki proti sovražnemu taboru. Na levem krilu so naše poizvedovalne patrole odbile močnejše sovražne čete, ki so se bile bližale in uplenile orožja in okopnega orodja. Na ostalih frontah nobenih važnih dogodkov.

Na gališki fronti so naše čete po ogorčenem boju, ki je trajal ves včerajšnji dan, junaško odbile ljut napad, ki so ga bili izvedli Rusi s svežimi, znatno močnejšimi silami, nego so bile naše čete. Izprva se je bilo posrečilo Rusom udreti v naprej štrleče dele naših strelskih jarkov, a v protinapadu so jih naši vrgli zopet ven, očistili naše postojanke zadnjega sovražnika in ujeli 80 Rusov.

Novo carigrajsko pristanišče.

Carigrad, 30. septembra. (K. u.) Trgovsko pristanišče v Carigradu se bo premestilo med predkraja Kumkapu in Jedikule; ozirati se nameravajo tudi na zgradbo pristanišča v Kučuk Čekmeže, 20 km južnozahodno od Carigrada. Vprašanje o zgradbi novega modernega pristanišča v Carigradu bo v kratkem rešeno.

Železnica na Dardanele.

Carigrad, 30. septembra. (K. u.) Vlada je sklenila, da se bo zgradila postranska proga železnice Snurina-Sonua-Panderma na Dardanele. Nova železnica se bo najbrže odcepila od glavne proge pri mestu Balikesir in se bo zvezala tudi z Balia-Minen.

Abesinski prestolonaslednik odstavljen.

Lugano, 1. oktobra. »Agenzia Stefani« poroča iz Adis Abeba, da so abesinski veljaki odstavili prestolonaslednika Liaš Jeassu in razglasili za cesarico princeso Uisero Zeoditu. Razvila se bo zato najbrže državljanska vojska. Liaš Jeassu je zdaj 20 let star, v kratkem bi ga bili morali proglasiti za njegus negesti (kralj kraljev), a njegovi nasprotniki so ga obdolžili, da je preveč prijazen z mohamedanci. Kako bo ta reč izpadla, se ne more vedeti; ko so leta 1908. proglasili sina in nečaka prestolonaslednikovega očeta njeguša Ras Mihaela za prestolonaslednika, je krvavo zatrl vstajo; ne veruje se, da bo zdaj ostal miren. Za cesarico proglašena Menelikova hči princesa Uisero Zeoditu je stara 40 let; omožena je z Ras Gugsa.

Zagonetno potovanje Gerarda v Ameriko.

Berlin, 1. oktobra. »Lokalanzeiger« javlja iz Kodanja: Z ozirom na nenadno odpotovanje ameriškega veleposlanika Gerarda iz Berlina je izjavil ameriški poslanik Cigan v Kodanju: Vsa ugibanja glede na Gerardovo odpotovanje niso točna. Dejansko še Gerard eno uro prej, predno je odpotoval, ni vedel, če naj odpotuje ali ne. V zadnjih 24 urah se je menjal oveliko brzojavk. Vse je šlo skozi moje roke. Končno so dejstva prisilila veleposlanika, da je odpotoval. Predsednik Wilson je že dolgo časa želel, da bi prišel Gerard v Ameriko, a Gerard se je branil, Wilson je pa v zadnji brzojavki zahteval, naj Gerard pride v Ameriko. Po treh letih sodi Wilson, je neobhodno potrebno, da se ustno pogovori z Gerardom, ki mu bo poročal, dasi za to pravzaprav nobenega posebnega povoda ni. Z gotovostjo mislim, da beseda »mir« sploh ne bo padla. Končno se pa ne smejo prezreti politične razmere v Ameriki pred novo volitvljo. Posebno Gerard je izredno vpliven mož v državi New York, kjer so glasovi za predsedniško volitev jako važni.

Zakaj je zapustil ameriški veleposlanik Berlin.

Frankobrod, 30. septembra. »Frankfurter Zeitung« javlja iz Kodanja: Sotrudniku lista »Politiken« je izjavila neka osebnost iz Gerardove bližine, da se bo Gerard posvetoval z Wilsonom o neki zelo važni zadevi. Če bi ne bilo važnih razlogov, bi Gerard zdaj ne bil zapustil Berlina. Če Wilson ne bo zopet izvoljen, bo Gerard najbrž odpoklican.

Razna poročila.

Sporazum ogroža prostost in neodvisnost sv. očeta.

Curih. Znani profesor prelat dr. Meyenberg izvaja v »Schweizer Kirchenzeitung« glede na ugovor sv. očeta proti zaplembi Palazzo di Venezia. Bojimo se, da tvori nastop italijanske vlade le del mogoče še usodnejših že morebiti uvedenih odredb in ukrepov s strani Italije ali morebiti s strani sporazuma proti prostosti in neodvisnosti sv. očeta. Čas nam bo to odkril. Custos quid de nocte? Položaj se mrači na vse strani.

Z mirovnega posveta v Stockholmu.

Bern, 29. septembra. Švicarsko tajništvo nevtralnega posveta v Stockholmu poroča, da je bila izročena švedskemu kralju 14. septembra peticija s podpisi 220.000 podanikov, ki so prosili kralja, naj dela na to, da se bo sklenil oficielen posvet nevtralcev in da se bo ustanovila, ko se bo sklenil mir, mednarodna organizacija.

Enotna bojna črta sporazuma.

Lugano, 30. septembra. Vojaški kritik polkovnik Barone izvaja v »Giornale d'Italia«: Nikar ne upajmo, da pomenja skupna bojna črta četverozveze že vse. Pravzaprav pomenja zelo malo, dokler ne dobi dejansko enotno višje poveljstvo pravice, da bo smelo čez vse rezerve armad četverozveze vsak čas prosto razpolagati za katerokoli bojno črto.

Novi nemški poslanik v Haagu.

Berlin. (K. u.) »Lokalanzeiger« porora, da bo v Haagu sledil v Carigrad premeščenemu poslaniku Kuhltzmannu poslanik Rosen.

Reforme v španski armadi.

Pariz. »Temps« poroča iz Madrida, da je španski vojni minister v senatu poročal o nameravani preosnovi armade. Med drugim se imajo Baleari in Kanarski otoki tako urediti, da se bodo mogli sami braniti. Za izpopolnitev letalstva zahteva vojni minister 20 milijonov.

Varnostne odredbe Švedske.

Pariz, 30. septembra. »Journal« javlja iz Kodanja: Švedska je od 15. septembra naprej prepovedala brezžično brzojavljenje v švedskih morjih vsem inozemskim, tudi trgovskim ladjam.

Angleži zaplenili blago na 14. nizozemskih ladjah.

Haag, 30. septembra. Anglija je zaplenila 27. septembra blago 14. nizozemskih ladij.

Dnevne novice.

+ **Odlično priznanje 87. pešpolku.** Polkovnik c. in kr. pešpolka št. 87, Hossner, je pisal dne 24. sept. t. l. g. dr. M. Slaviču med drugim sledeče: »Jako me je veselil topel spomin našega častnega dneva pri Lokvici. Srčno zahvalo! **Vrli 87ti so prvi vojaki na svetu, domovina je lahko ponosna na svoje sinove,** jaz sem srečen, da jim poveljujem.«

Vojne procesije. Včeraj, dne 1. oktobra, se je po vseh cerkvah lavantinske škofije vršila 15. vojna pobožnost, združena s procesijami. V Mariboru se je ta pobožnost začela ob 3. uri popoldne v stolnici, odkoder je šla procesija v baziliko Matere Milosti, kjer je pridigoval prevzv. g. knezoškof.

— **Zvišanje cen sladkorju.** Včeraj je izšla ministerijalna naredba, ki podaljša delovanje sladkorne centrale počenši s 1. oktobrom t. l. tudi za poslovno leto 1916 do 1917. Sladkorna centrala ima skrbeti za preskrbo sladkorja, katerega zahteva tuzemki konsum in vojaška uprava. Da zamore sladkorna centrala izvršiti svojo nalogo, je dobila obširne pravice glede na uravnavo sladkorne produkcije. Objednem vsebuje ministerialna naredba tudi uravnavo cen sladkorja za l. 1916/17. Najvišje cene za sladkor v prodaji na drobno ima določiti politična deželna oblast ali z njenim dovoljenjem politična oprajna oblast, kar se bo zgodilo šele 12. t. m., to je v času, ko bo na trgu že blago iz nove poslovne dobe. — Nove tovarniške cene stopijo v veljavo s 1. oktobrom. Toda vsled tega se ne podraži takoj oni sladkor, ki je že v prometu ali ki pride v kratkem v promet namenjen za konsum. Ves sladkor, ki je že v rokah veletrgovcev ali prodajalcev na drobno, ter ves oni sladkor, katerega je nakazala sladkorna centrala do zadnjega septembra, tudi če se ta nahaja v tovarni, se mora prodajati po starih cenah. Uravnava porabe sladkorja ostane za sedaj neizpremenjena in tudi sladkorne karte še ostanejo. Cena za 1 kg sladkorja v prodaji na drobno se bo zvišala za 10—12 vin.

— **Premeščen** je okrajni komisar dr. Peter Grassl iz Kranja k c. kr. okrajnemu glavarstvu v Ljubljano.

— **Prepoved streljanja na lovu** brez oblastvenega dovoljenja je obstojala dozdaj že v političnih okrajih Postojna, Kranj, Logatec, Radovljica in Kamnik. Prepoved se je zdaj odpravila do zahoda sprednje kordonske črte političnih okrajev Radovljica, Kranj, Logatec in Postojna.

Padel je junaške smrti v Galiciji dne 29. julija zadet v glavo c. in kr. rezervni kadet in c. kr. računski asistent v finančnem ministrstvu Janko Jelenc iz Tržiča na Gorenjskem. — Padel je pri Lokvici enoletni prostovoljec Ludovik Wenedikter, sin deželnosodnega svetnika iz Celja.

— **Duhovne vaje za čč. gg. duhovnike** pri oo. jezuitih v Ljubljani bodo prihodnji mesec oktober še dvakrat. Začetek dne 9. in 16. zvečer ob 6. uri. Čč. gg., ki se jih nameravajo udeležiti, naj to pravočasno naznanijo predstojništvu.

Padli častniki. Nadporočnik-rač. vodja 26. dom. pp. Feršnik Karel; poročnik 97. pp. Fleißner Josip; kadetni aspirant 97. pp. Gatlinger Ludvik; poročnik 4. dom. pp. Izop Ivan; praporščak 97. pp. Jakonič Gustav; poročnik 87. pp. Matej Leopold; kadetni aspirant 97. pp. Cvetko Bruno.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglasil »Daničar« stud. agr. Josip Rustja, piše, da se mu godi dobro in da dela v nekem poljedelskem laboratoriju v Besarabiji. Slovencev je z njim 8, ki kosijo, plevejo koruzo itd. Omenja, da se ni treba preveč jokati, če kdo že dolgo ni nič pisal s severnega bojnega polja. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil čevljar Alojzij Bergant iz Trsta. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil Majce Josip, dijak-prostovoljec iz Ljubljane in Šimnovec Andrej iz Vodic. Piše: Živim zdrav kot ujetnik v Žitomiru. Takoj ko dobim natančen naslov, Vam bodem pisal glede denarja. Ne skrbite zame. Sem sam tu, daleč od svojih prejšnjih kolegov, samo Šimnovec je tu. Pozdrave na moje brate in sestre. Poljub Josip. — Na isti dopisnici piše Andrej Šimnovec iz Vodic: Prosim sporočite moji sestri Mariji, Cegnarjeva ulica 12, da sem ujet v Žitomiru, sem zdrav. Na svidenje! Andrej Šimnovec.

Zemljevid k bojem ob Soči.

P. n. odjemalcem »Družinske Pratike«, ki so že kupili letnik 1917, sporočamo, da na željo dobe pri založništvu v Ljubljani ali pa pri razprodajalcih brezplačno odtis novih poštnih in kolkovnih določb, ki so bile uveljavljene z dnem 1. oktobra 1916.

+ **Osebna vest.** Slovenski rojak iz Št. Jakoba v Rožu, g. zdravnik dr. Karel Pečnik, ki je bil pred vojsko zdravnik v Trstu, je zdaj po naboru »in Kriegsleistung« občinsik zdravnik v Trumau bei Wien namesto dr. Honzaka in obč. zdravnik trga Oberwaltersdorf namesto dr. Silherja za časa vojske.

— **Na južnem bojišču** je bil 17. sept. t. l. ranjen ter se od takrat pogreša učitelj na c. kr. rudniški šoli v Idriji gospod Leopold Krnc.

Imenovanje. Naslov in značaj polkovnika je dobil podpolkovnih Josip Milavc. — Naslov in značaj majorja je dobil stotnik Karel Dekleva.

— **Vojnopoštne dopisnice zelene barve** se uporabljajo samo v prometu od čet na bojnem polju v zaledju. Take nedostavljive vojnopoštne dopisnice se ne povrnejo **odpošiljatelju,** marveč uničijo.

Sodna razprava proti poslancu dr. Drinkoviću se je vršila dne 22. in 23. t. m. pred kasacijskim sodiščem, kjer je bil glede obtožbe glede govora na Vidovdan, oproščen, a obsodba glede publicistiškega pisanja pa ukinjena. Cela zadeva je prepuščena senatu tržaškega sodišča v Gradcu, da ponovno sodi. Obtoženca je branil dr. Laginja.

Novice iz Amerike. V Clevelandu je z puško smrtnonevarno ranil Josip Jazbec neko Anico Žlindra. — Pri igri z revolverjem je bil ustreljen 8 letni Kornelij Vodopivec od svojega soigralca.

Umrl je v Dalmaciji frančiškan o. Nikolaj Bilić.

— **Napad na občinskega slugo.** Občinski sluga v Mavčičah je vprašal te dni sumljivega tujca za izkazila. Tujec je pa potegnil nož in trikrat sunil z njim slugo v hrbet, nato pa zbežal. Krivca so naslednji dan aretirali v osebi 57letnega dninarja Alojzija Sitar iz Podreč in ga izročili okrajnemu sodišču v Kranju.

Na proseno kupico jih niso pustili. Pri Juhovih na Igu so proso meli, katerega se je udeležilo več domačih in sosednih ljudi. Okoli 11. ure ponoči prišlo je pa tudi nekaj mladih fantov, ki so rinili na pod, a jih navzoči niso notri pustili. Prišlo je do prerekanja in psovanja, nakar so se fantje odstranili. Ko se je pa neki fant s svojo sestro in deklo vračal iz Juhovega poda domov, napadli so ga razgrajači, ki so bili oboroženi s prekljami in jeli udrihati po njem, ta pa je v silobranu enega od napadalcev z nožem nevarno poškodoval. Cela zadeva pride pred sodišče.

Primorske novice.

Naselitev goriških beguncev na Slov. Štajerskem.

Ivan Mrmolja, načelnik kmetijskega društva za goriško okolico, priobčuje v mariborski »Straži« oklic, v katerem pravi: Na Slovenskem Štajerskem se nameravajo naseliti le premožnejše kmetske družine, ki se morejo same vzdrževati ter imajo večinoma tudi za celo zimo dovolj živeža. Te družine so sedaj nastanjene na Kranjskem, v bližnjem ozadju izpraznjenih goriških krajev. Ker pa so tam ljudje sedaj pregosto naseljeni in ker je tam tudi zelo malo zemljišč na razpolago, bi bilo prav, da se te poštene slovenske družine preselijo na Štajersko. Kmetje-begunci so sami pridni poljedelci in bodo povsod, kamor pridejo, le v korist domačinom. Zraven polja znajo obdelovati tudi vinograde ter so dobri vrtnarji, kar bi posebno slovenskoštajerskim poljedelcem v bližini Maribora, Ptuja in Celja prav prišlo. Nikomur se ni treba bati, da bi mu bili ti begunci v nadlego. Posestnike, ki ne morejo sprejeti beguncev na delo, a imajo kaj odvišnega zemljišča, prosimo, da jim oddajo nekaj zemlje v najem ter jim prepustijo tudi del prostora v hiši proti plačilu najemnine. Na Štajerskem je baje praznih mnogo viničarij in drugih koč. Goriški slovenski begunci bi bili z istimi, ako se nam prepustijo v stanovanje, popolnoma zadovoljni. Ponudbe je poslati na naslov: Posredovalnica za goriške begunce, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38.

Častenje zaslužnega rojaka. Občina Št. Viška gora je v svoji seji enoglasno imenovala gosp. civilnega komisarja c. in kr. zbornega poveljstva Bruno Staréta v znak hvaležnosti za njega požrtvovalno in nesebično delovanje za blagor občine častnim članom.

Istrski Slovani do pravic. Deželni upravni odbor v Istri je prevzel v deželno oskrbo vse ljudske šole na ohtokih Črez in Lušinj, katere je dosedaj vzdrževala družba sv. Cirila in Metoda za Istro.

Hud artiljerijski ogenj je trajal celo noč od 19. na 20. sept. na Kraški planoti. Danes zjutraj zopet mir in tako celi dan. Dne 17. t. m. ob 6. uri zvečer vršila se je nad nami velika bitka v zraku. Deset sovražnih letal preganjali so naši hidroplani in fockerji. Hitro so jo morali odkuriti v Polentarijo. Dne 19. so pripeljali v Štanjel več sto laških vzetnikov. Imeli so večinoma železne čelade. Bili so prav dobre volje, da so prišli v Avstrijo.

Poročila sta se v Trstu Vladimir Prinčič in gdč. Anica Saksidaz.

Proti lepakom. Tržaški ces. komisar je odredil, da se morajo z vseh hiš, voglov itd. nemudoma odstraniti vsa naznanila in lepaki; ostati smejo le na za to določenih javnih mestih. Prestopki se bodo kaznovali.

Zaplembo premoženja je odredilo tržaško deželno sodišče proti naslednjim osebam: Marino Barisić, roj. l. 1887. v Solnem, okraj Splet, kmet, vojak 22.pp.; Iv. Tonsić, roj. 1886. v Selcih, okraj Splet, kolesar, vojak 22. pp.; Dušan Čoko, roj. 1894. v Otonu, okr. Knin, pravosl., učitelj, črnov. nar. 22. pp.; Franjo Knežević, roj. 1890. v Bilpanih, okr. Zader, pravosl., dijak, črnov. 22. pp.; Stijepo Bjelovučić, roj. l. 1889. v nik 22. pp.; Stijepo Bjelovučić, roj. 1889. v Janjini, okr. Korčula, dijak, enol. prost. 37. dom. pp.; Gjorgjo Kamenović, roj. l. 1897. v Ercegnovem, okr. Kotor, dijak, enol. prostovoljec-narednik 97. pp. — vsi osumljeni ubega k sovražniku.

Prostovoljno cepljenje proti legarju so uvedli v Trstu za civilno prebivalstvo. Cepili bodo v mestni bolnišnici in v bolnišnici S. Mar. Magdalene, in sicer brezplačno.

Goriška zastavljalnica (Monte di Pietà), sedaj v Kranju, naznanja, da je iz ozirov na vojne dogodke ustavila vsako delovanje; dragocenosti so na varnem. Za enkrat ni treba in tudi ni mogoče rešiti iz zastavljalnice kakega predmeta. Zastavljalne listke je dobro shraniti za čas po vojski, ko bo zastavljalnica zopet začela poslovati.

V Gorici je ostala gospodična Josipina Lisjak. Njeni sorodniki iz Dornberga in Zalošč so naprošeni, naj prijavijo g. dr. A. Pavlici, prof. bos. v Zatičini, naslov in kraj, kjer sedaj stanujejo. Prijavi naj se tudi družina Makuc, ki je stanovala v Gorici, Via Contavale 5, ž njo.

Ljubljanske novice.

lj **Darovni dnevi od 4. do 8. oktobra.** Za Ljubljano se je določil tale spored javnih prireditev v darovnih dneh povodom Najvišjega godu Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. na korist pohabljenim junakom in v zdravljenje na tuberkulozi obolelih branilcev domovine: 3. oktobra (torek) zvečer ob osmih vojaški koncert v gorenjih prostorih kazinskega poslopja. Vstopnina 1 K. Pristop ima vsakdo. Prodaje znakov, cvetlic i. dr. pri tem ne bo nobene. Za pivo in za odlog policijske ure je skrbljeno. — 4. oktobra (sreda) šole prost dan, god Nj. Veličanstva: a) Dostavljanje nabiralnih pol za denarne prispevke na korist zgoraj imenovanim zakladom ter vabil k priglasitvi za pristop k društvu za c. kr. avstrijski zaklad za vojaške vdove in sirote. Dostavljajo od hiše do hiše na prav tisti način, kakor v tednu Rdečega križa starejši srednješolci. b) Od 4. do 6. ure popoldne vojaška godba v Zvezdi. Med koncertiranjem prodaja godbenih sporedov, sladkorčkov in kart s podobo ekscelence generalnega polkovnika Svetozarja pl. Boroeviča. Prodajajo mlade dame iz ljubljanske družbe ter iz višjih ženskih učnih zavodov. Ob neugodnem vremenu te prireditve ne bo. c) Dobrodelne predstave v obeh kino-gledališčih (Kino-Central v deželnem gledališču in Kino-Ideal). Podrobnosti so razvidne iz lepakov teh podjetij. — 5. oktobra (četrtek): Dobrodelne predstave v obeh kino-gledališčih. — Dne 6. oktobra (petek): dobrodelne predstave v obeh kino-gledališčih. — Dne 7. oktobra (sobota) po odredbi ministrstva za nauk in bogočastje šole prost dan: a) Pobiranje dne 4. oktobra od hiše do hiše posameznim strankam dostavljenih nabiralnih pol s prispevki ter priglasov za pristop k vdovskemu in sirotinskemu društvu. Pobira srednješolsko dijaštvo. b) Od 10. ure dopoldne do večernega mraka javno razpečavanje znakov in cvetlic po ulicah in trgih ter po javnih lokalih. Prodajajo mlade dame ob vsakem vremenu. c) Dobrodelne predstave v obeh kino-gledališčih. d) Dobrodelna predstava v Cesarja Franca Jožefa jubilejskem gledališču. (Še ni povsem zagotovljena.) — 8. oktobra (nedelja): Javno razpečavanje znakov in cvetlic, kakor prejšnji dan, le da prodajni čas ni omejen. b) Od pol 12. do pol 1. ure opoldne vojaška godba v Zvezdi. c) Dobrodelne predstave v obeh kino-gledališčih. — 10. oktobra (torek) zvečer dobrodelen koncert v veliki dvorani hotela »Union«. Priredi ga društvo »Glasbena Matica«. Prebitek se izroči odboru za prireditev darovnih dni v Ljubljani kot donos k njegovim prejemkom.

lj **Podobe armadnega poveljnika Boroevića.** Ekscelenca gospa Leontina pl. Boroevićeva je naklonila odboru za prireditev »darovnih dni« v Ljubljani, ki mu načeluje soproga g. deželnega predsednika, gospa Marija grofica Attems, večjo množino odbranih bonbonov in 500 kart s podobo njenega gospoda soproga, ekscelence generalnega polkovnika Svetozarja Boroevića pl. de Bojna. Oboje bodo mlade dame razpečavale o priliki vojaške godbe v torek popoldne (od 4. do 6. ure) v Zvezdi na korist zakladom za vojaške vdove in sirote, za vojne pohabljence in za tuberkulozne vojnike. Karte s podobo Boroevićevo imajo posebno, uprav zgodovinsko vrednost, ker nosi vsaka izmed njih podpis tega s slavo ovenčanega vojskovodje. Podpis ni faksimiliran, marveč od njegove ekscelence generalnega polkovnika pl. Boroevića na vsako teh kart posebej in namenoma za dobrodelno razpečavanje o priliki »darovnih dni v Ljubljani« lastnoročno nameščen. Da bodo ti dokumenti iz težkih vojnih časov svojčas dragocena redkost, o tem pač ni dvomiti. Spričo vsestranskega oboževanja, ki je goji do velezaslužnega branitelja soške fronte vse prebivalstvo kranjske kronovine v zavesti, da mu dolguje najglobljo hvaležnost, se sme pričakovati, da bodo te karte našle obilo med seboj tekmujočih odjemalcev in da bode zanje prejeti izkupiček prav znaten.

lj **Jubilej duhovnika Ljubljančana na Koroškem.** Preč. g. župnik v Št. Rupertu pri Celovcu, Ivan Nep. Sirnik, knez. škof. rač. revident, je praznoval 30. m. m. svoj 40letni duhovniški jubilej. Rojen je bil 10. aprila 1852 v Ljubljani ter bil dne 30. septembra 1876 v mašnika posvečen. Ni svojem sedanjem mestu deluje uspešno in blagonosno že mnogo let.

lj **Ravnatelj I. državne gimnazije v Ljubljani** g. dr. Lovro Požar je nastopil daljši dopust. Vodstvo zavoda je prevzel začasno g. prof. Novak. Zavod šteje danes 600 javnih učencev in 55 privatistinj; učiteljski zbor šteje 22 članov.

lj **Odlikovan** je narednik 97. pešpolka Fran Zelenik s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje.

lj **50letnico svojega poklica** praznuje 2. oktobra g. Jožef Sušnik, poslovodja podružnice A. Zanklovi sinovi v Ljubljani. 2. oktobra 1866 je stopil v uk pri takratni tvrdki J. Baumgartnerjevi sinovi v Ljubljani, postal pomočnik in delal potem v Ljubljani, Ptuju, Mariboru in Kranju neprestano vseh 50 let.

lj **Praga vpokliče tudi konzumente v aprovizacijski odsek.** Ravnateljstvo mestnih aprovizačnih zavodov v Pragi je predložilo mestnemu svetu, da naj se vpokliče v aprovizačno komisijo tudi 5 konzumentov in sicer 3 kot zastopniki delavskih slojev 2 pa izmed zasebnih uradnikov, da bdo mogli s svojimi predlogi iz lastnih izkušenj podpirati delovanje mestne aprovizacije. Sličen predlog je stavil tudi klub občinskih svetovalcev S. L. S. za Ljubljano. Ali bomo tudi v Ljubljani tako napredni? Prav bi bilo!

lj **Za koncert v kazini** povodom darovalnih dni so nabiti po mestu dvojezični lepaki.

lj **Nadaljna oddaja krompirja.** Kot nadaljevanje v soboto v tukajšnjih listih objavljenega sporeda se podaja načrt, po katerem se bodo vrstile stranke pri nakupu krompnrja v sredo in četrtek. Na vrsto pride: II. okraj. Dne 3. oktobra: od 8. do 9. ure dopoldne št. 361—480, od 9. do 10. ure dop. št. 481—600, od 10. do 11. ure dop. št. 601—720, od 2. do 3. ure popoldne št. 721—840, od 3. do 4. ure pop. št. 841 do 960, od 4. do 5. ure pop. št. 961—1080. Dne 4. oktobra: od 8. do 9. ure dop. št. 1081—1200, od 9. do 10. ure dop. št. 1201 do 1320, od 10. do 11. ure dop. št. 1331 do 1440, od 2. do 3. ure pop. št. 1441—1560, od 3. do 4. ure pop. št. 1561—1680, od 4. do 5. ure popoldne št. 1681—1800. Cena 1 kg 14 vin. Vreče, drobiž! Oddaja iz skladišča pri Mühleisnu.

lj **Cena moki.** Tekoči teden se trgovcem nakazana črna ržena moka prodaja po 52 vin. kilogram.

lj **Prodaja moke.** V VII. krušnem okraju dobe moko tekoči teden zap. štev. 3101—3600 v prodajalni Mlakar, Spodnja Šiška št. 47/a in ne, kakor je bilo prvotno določeno pri Bergantu, Spodnja Šiška št. 63.

lj **Strela** je v soboto zvečer zažgala Adamovčev kozolec v Štepanji vasi. Kozolec je pogorel.

Spominska cerkev.

Visoko v gorah nad bistro Soče, opevano v povestnici avstrijskih junakov, se bori c. in kr. gorska brigada proti laškemu sovragu. Različno moštvo je prišlo v dolgih mesecih težke borbe v območje te brigade, vršilo odlično svojo dolžnost, krvavelo, umiralo — a fronta je stala trdno, neomajno. Po rebrih pa so se dvignili križi na grobovih ,vedno več, drug za drugim. A te dni se dovrši ogromni pomnik, ki bo daleč pričal o slavi junakov in z griča pozdravljal žive in mrtve: spominska cerkev.

Dunajčan Remigij Geyling, topniški nadporočnik v rezervi, jo je ustvaril. Udeležil se je vseh bojev, izven bojev je snoval na svojem umetniškem delu, ki ga je veselilo, kot nikoli nobeno drugo delo poprej.

Nihče ni zasnoval te misli na uradnih mestih, država ne prispeva ničesar k tej cerkvi. Prav samo brigadna last je. Potrebni denar so nabrali častniki, moštvo je prostovoljno prispevalo z delom. Vsi rokodelci, načrt in snov do zadnjega žeblja, vse je dala brigada.

Ni lepšega, kot da se vojak v bojnem metežu spominja miru. Vojak v vojni nima drugega posla kot kopati kritja in biti sovražnika. A kako radi bi rokodelci poskusili zopet z rokodelstvom. Pri gradnji cerkve so smeli poskusiti.

Nobenega moža niso vzeli s postojank, tam niso smeli pogrešati nikogar. A kadar so se krdela vrnila k počitku, so vprašali vojake, kdo hoče prostovoljno pomagati pri gradnji na griču. In tolikim se je zdelo to delo pozdrav miru, da stavbenik ni imel vedno samo zadosti rok, temveč si je lahko izbral najpotrebneje. Tako so bili zaposleni vsi stanovi in rokodelci vsak po svoji nalogi.

Prijazno, polna svetega miru zre cerkev v dol in izgleda sredi divjih čeri tem večja podoba miru. Remigij Geyling zanjo ni imel vzorca. Ni hotel zgraditi umetnih spominskih stavb in mavzolejev iz rezanega kamena, temveč mirno gozdno cerkvico, ki se prilega prirodi, katera jo obdaja. Les so mu nanosili vojaki od daleč, daleč, ker na mestu gradnje ga ni bilo. Kamenja je bilo seveda dosti, tudi spretnih delavcev, ki so je znali obdelati. Kamenito je podnožje, kamenite stopnjice, na temelj pa so položili z rjavo hraščevino vezan zid, v kateri so udelane plošče z umetno izdelanimi grbi vseh avstrijskih dežel. Tako cerkev že na vnanje pripoveduje zgodovino te vojne, te armade, te brigade, sestavljene iz različnih narodnosti v eno krepko enoto.

V notranjščini vladajo le štiri barve v lepem soglasju: črna, modra, zlata in malo bele. Pozna se, da je bil slikar, ki je umel zadeti primerno razopoloženje. Po tleh je še gramoz, po cerkvi stoje še odri, a oko že čuti prijazno soglasje med stropom in stenami. Plošče z grbi zunaj, obdajajo znotraj črni okviri, in nanje bodo napisali vsa imena v brigadi padlih junakov. Trupla počivajo na majhnih raztresenih in po tovariših negovanih pokopališčih, a tu so bojevniki združeni vsi, ki so umrli za skupno misel.

Notranji okrasi še niso izvršeni. A v ateljeju Geylingovem že slonita izvršena angelja, ki bodeta edini figuralni okras v cerkvi poleg altarne skupine Sv. Križa, ki jo umetniško rezlja Geylingov sluga, mlad podobar, po risbi gospodovi iz lipovine.

Stopivši iz cerkve, ugledamo na zapadnih rebrih gole, rjave pasove po planinskem zelenju. To so naše najsprednje postojanke, namenjene zmagi ali smrti. Cerkev, zgrajena v čast živih in mrtvih bojevnikov, se ne skriva za varnim nasipom. Prosta stoji sredi območja sovražnih granat, čeprav je ne vidi. Deliti hoče nevarnost svojih braniteljev. Izpočetka gradnje je krožilo večkrat sovražno letalo nad gričem in na njegovo objavo so obsuli včasih sovražni topovi stavbišče. Danes, ko izdajata zvonik in cerkev, kaj namerja stavba, ji da mir tudi sovražnik. Le kaka zašla granata udari včasih še v bližini.

Slovo! Nad glavnim vhodom, ki ga bodo skoro zapirale hrastove duri, se sveti v večerni zarji skupni grb monarhije, znamenje, za katero se bore, zmagujejo in umirajo. Nad njim pa stoji kot sveto znamenje polno sladkih obljub, beseda: Pax. Da, mir! Oni, na ploščah zaznamovani, so ga že našli, a mi mu gremo naproti.

Vojaške vesti.

+ **Odlikovanja.** Viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo je dobil major 29. lov. baona Volarič Alfred. — Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil vojaški intendant neke divizije Rudolf Intihar. — Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belordečem traku je dobil vojni kurat Vinko Lisičar, pri obrežnem varstvenem poveljstvu. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil poročnik 27. dom. pp. Franc Primic, pri 28. polj. top. p. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila poročnik 47. pp. Ivan Milič in nadporočnik 22. pp. Ernest Brilej. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil nadporočnik računovodja 87. pp. Franc Fuchs. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil tit. narednik 17. pp. Jaroslav Benda. — Zlato hrabrostno svetinjo je dobil četovodja 7. lov. baona Poje Anton. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil desetnik 3. gor. top. p. Sekan Franc. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: desetnik Žigon Karel, pionirji Čadej Jos., Gaspar Josip, Greifoner Matija, Harkam Franc, Golež Josip in Felgič Josip, vsi pri 3. pion. baonu. — Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 4. pp. Albert

Vedernjak, pri 41. črnovoj. inf. baonu. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 27. dom. pp. Jakob Dungl. — Železni križ 2. vrste je dobil generalni major Aleksander Zhuber pl. Okrog, pri nekem črnovoj. gorskem brigadnem poveljstvu. — Vdrugič je dobil srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste četovodja 26. črnovoj. baona Drobne Valentin, prideljen 41. črnovoj. baonu. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil vdrugič desetnik 26. dom. pp. Ovčar Josip. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: desetnik 3. dom. pp. Čeh Franc; četovodje Mičan Ferdinand, Ocvirk Ivan in Trofenik Alojzij in poddesetnik Leber Alojzij, vsi pri 26. dom. pp.; nadstražmojster 6. dež. orož. pov. Sever Josip. — Vdrugič so dobili bronasto svetinjo: inf. 27. dom. pp. Gorc Ignacij, prideljen 37. dom. pp.; tit. četovodja Svitil Mavricij in infanterist Skutelj Josip, oba pri 27. črnovoj. pp.; inf. 26. dom. pp. Kramer Martin. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: poddesetnik 26. dom. pp. Müller Franc; infanteristi Stine Alojzij, Stubelj Miroslav in Osel Franc, vsi pri 27. dom. pp.; infanteristi Vovk Ivan, Vašcer Martin, Bajec Andrej in Kačar Mihael, vsi pri 27. črnovoj. pp.; tit. poddesetnik Kenda Mihael in infanterist Gabršček Franc, oba pri 5. črnovoj. pp.; poddesetnik Sedmik Iv., infanteristi Kolar Josip, Žnidar Anton, Galič Mihael, Adam Ivan, Pertinač Fr., Teraš Franc, Žižek Martin, Slavič Josip, Slavič Josip, Artnak Martin, Baričič Franc in Zupan Ivan, vsi pri 26. dom. pp.

„Ob Soči".

V zalogi J. Štoka v Trstu je izšla 36 strani obsegajoča brošura »Ob Soči« — vtisi in občutja — ki jih je spisal Alojzij Res, oziroma jih je zbral iz »Slovenca«, kjer so bili že natisnjeni. Pisatelj sam pravi, da zasleduje samo en namen, to je odpomoči begunski bedi in brošura ni podvržena strožji literarni kritiki, vendar pa je vredno, da izpregovorimo o brošuri par besed.

V brošuri je mnogo tega, kar smo občutili, trpeli na tihem že kdaj mi, zato vzamemo marsikateri stavek za svojo last, ga vzljubimo in dasi bo prišel enkrat čas, ko bomo mogli reči z vzdihom ob pogledu na to knjižico: »Prošli časi«, vendar jo bomo vzeli v roke še enkrat, prebrali tiste izbrane stavke, ki smo jih morda podčrtali, še enkrat. In če se bo tedaj paslo naše oko po južnem solncu, po tistih tedaj že zaceljenih ranah južnega roba naše domovine, tedaj bo ta spomin nekaj lepega, bolestno sladkega, kot se spomnimo na premagano bridkost.

Danes ko čitamo mnogo resničnih, a redko lepo in dobro izraženih stvari, nam bodo ta občutja, ki povedo mnogokrat več kot najnatančneiši opisi dobrodošla, ker so govorjena z gladko in gorko besedo in radi jih bomo prečitali še enkrat, živeti še enkrat vse to nazaj.

Res piše živo, lahko bi rekel strastno, slog je poln čustva in lepih opisov prirode. Eno najlepših poglavij so »Zadnji dnevi v Brdih«. Človek sam trepeta v tisti negotovi slutnji, ne more verjeti in vendar verjame, gre in se poslavlja, od vasi do vasi, vsako bilko pozdravi srce, oči so žalostne. Že na poti izve: zgodilo se je, začetek trpljenja je tu, trpljenja enega ljudstva. »Izgnanci« romajo v tujino, negotovi, kam? kod? turobni kot meglena pokrajina, »topovski boj« se razdivja v tem južnem raju, in na »Ivanovo 1915« zagori kres, ki ga je zažgal Lah, in katerega plameni so rezali našemu narodu v srce: Sveta Gora je v plamenu. Ta opis je lep. »Nočna vožnja« je interesantna v svojem žanru, otiščemo »boje na Doberdobu« in »na tolminskem bojišču«, katerega opis nekoliko zaostaja za drugimi, a zanima vseeno. Pride »Vseh mrtvih dan«, na katerega »tulijo topovi kot razdivjane zveri in prvi dnevi sistematičnega obstreljevanja Gorice — »Gorica v plamenih«. Te sličice so lepe, polne zanimanja in čustvovanja, vidi se, kako je piscu Gorica globoko v srcu in dasi je res marsikdo šele zdaj spoznal,

»... kako sem tvoj sin,
kako te ljubim globoko ...«

vendar lahko trdim, da jo je on imel globoko v svojem srcu in da se je to spoznanje samo okrepilo.

Lep je zadnji članek »Ob slovesu«, ko gre proč od fronte, proč od svoje ljubljene Gorice in proč od svoje — mladosti in poda v glavnem vse trpljenje, ki ga je videl in v svojem srcu tudi sam doživel.

Marsikdo bo obnovil katero čustvo v svojem srcu, ko bo to bral, drugi, ka ni doživljal tega, bo videl le senco groze in mu bo vendar hudo in hvaležen bo, da mu je nekdo s kromno besedo samo namignil o tem neznanem trpljenju, namen sam pa tirja, da podpremo to delce in zmanjšamo bolest brezdomcev. Delce se je s časom rodilo in bo s časom umrlo kot tisoč človeških del, dal Bog, da bi bilo z bolestjo isto! Knjižico je okrasil slikar Fr. Tratnik z lično naslovno risbo. —bf.—

Književnost.

Maria Gregorič: Lingua e gramatica slovena. Dosedaj je nam Slovencem, ki mejimo ali smo pomešani na precejšnji črti z Italijani, primerna, zistematično in praktično sestavljena slovenska slovnica za Italijane. S knjigo, ki je pravkar izšla v založbi knjigarne J. Štoka v Trstu: Maria Gregorič: Lingua e gramatica slovena se je izpolnila vrzel v tem pogledu. Gca Marica Gregorič, ki je spisala in sestavila to slovnico za Italijane, je občinska učiteljica v tržaški okolici. Rodom Tržačanka, ima vsled svojega mnogolet. pedagogičnega delovanja in dobrega poznavanja slovenskega in laškega jezika ter vsled ozkih stikov, ki ga ima s slovenskimi in laškimi krogi, potrebne predpogoje za tako delo. Poleg tega je knjiga sestavljena po moderni, praktični metodi. Ker se posebno v zadnjih časih vzlic vsem političnim razlikam opaža pri naših sosedih laške narodnosti, da so se uvidevši važnost slovenskega jezika v naših pokrajinah, začeli živahneje zanimati za naš jezik, bo ta knjiga zelo primerno sredstvo za one Italijane, ki bi se radi priučili našega jezika. Slovnica je primerna za samouke kakor tudi za pouk na srednjih šolah. Posebno dobro došla bo onim Slovencem, ki so se morali že mladi, iz kakoršnega si bodi razloga in potrebe podati se med Italijane in so vsled občevanja v italijanskem jeziku kolikortoliko pozabili ali zanemarili svoj materni jezik. Kakor omenjeno, je knjiga izšla v založbi knjigarne J. Štoka v Trstu, kamor naj se pošilja naročila za to slovnico. Cena knjigi je brezprimerno nizka: stane lično vezana 3 K komad.

Preklic.

Podpisani preklicujem s tem vse govorice o gospodu L. Tomažiču in o neki dami ter priznam, da so iste od mene bile razširjene kot popolnoma neresnične in izmišljene.

Ljubljana, dne 28. septembra 1916.

Robert Ziegler.

Zahvala.

Previdnost božja je hotela, da darujeva na žrtvenik domovine najinega vzornega soproga, oziroma preskrbnega in nepozabnega očeta, gospoda

Rajko Raznotnika

podobarskega pomočnika tvrdke Felix Toman v Ljubljani.

Bridka je najina izguba, toda teši naju srečna zavest, da te bridkosti ne nosiva zgolj sama, da se smeva naslanjati na sočuteča, blaga srca. Vsem, ki so nam bili naklonjeni v dneh srečnega skupnega življenja in so nama osirotelema sedaj tolažniki ter nama hočejo i zanaprej ostati ob strani veljaj najina prisrčna zahvala. Prav prisrčno se pa zahvaljujeva preč. g. špiritualu in predsedniku Alojziju Stroj ter članom društva rokodelskih pomočnikov za dar sv. maše v spomin svojemu zvestemu članu in tovarišu. Vsegamogočni jim povrni njih krščansko ljubezen ter usliši njih molitve.

Helena Raznotnik in sinček Rajko.

Nagrade 30 kron

dobi, kdor preskrbi takoj ali za 1. november zakonskemu paru brez otrok prazno stanovanje z 2 sobama in pritiklino.
Pismene ponudbe na upravništvo „Slovenca" pod **„Primerno stanovanje"**.

Kontoristinja

z večletno prakso, popolnoma vešča strojepisja ter slovenske in nemške stenografije, **se takoj sprejme.** Ponudbe na: **Zavod za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani.** Na ponudbe začetnic se ne bo oziralo.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom bolezni in smrti našega srčno ljubljenega nepozabnega očeta, oziroma starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Avgusta Koblerja

višjega revidenta c. kr. drž. žel. v p.

izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo. Posebno zahvalo pa smo dolžni preč. duhovščini, gg. c. kr. uradnikom državne železnice in sodišča, darovateljem prekrasnega cvetja in vsem, ki so spremili nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, 2. oktobra 1916.

Globoko alujoči ostali.

Pri **ljubljanski električni cestni železnici** sprejmejo se takoj

DELAVCI

tudi **mladeniči in delavke.** Zglasiti se je na železniški progi **na Dunajski cesti.** 2313

Doktor iuris išče

učitelja za slovenščino

Ponudbe pod **Svetovna vojska** na upravo lista. 2311

Trgovina!

Znano dobra trgovina, mešane stroke v Kranjskigori se radi bolezni odda. Ogled knjig in faktur (da se vidi letni promet) je na razpolago. 2267
Ponudbe na **E. HAJEK, Kranjskagora.**

Ob pomanjkanju mleka!

Sladni čaj znamka SLADIN
je najbolj zdrava in najcenejša

hrana za dojenčke.

S Sladinom se lahko odpomore pomanjkanju mleka in sladkorja, kajti prihrani se pri njem dve tretjini mleka in eno tretjino sladkorja. Izmed mnogih priznanj naj navedemo samo ono gospe **Eme pl. Trnkoczy, soproge lekarnarja v Gradcu:** Ljubi svak! Naznaniti Ti želim, da se prehranja Elzin malček s Sladinom (sladni čaj) in se krasno razvija, torej se more Sladin najtopleje priporočati.
Dobi se pri lekarju **Trnkoczyju v Ljubljani** poleg rotovža. Glavne zaloge: **Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy:** Schönbrunnerstrasse 109, Josefstädterstr. 25., Radeckyplatz 4. — **V Gradcu:** Sackstrasse 4.

Sprejme se takoj

hlapec za konje

(tudi starejša moč) proti dobremu plačilu. Vpraša naj se pri **tovarni barv v Dolu.** 2308

Proda se

v bližini Ljubljane lepa,

enonadstropna hiša

z dvema verandama in vrtom tik ob vodi ležeča. Vsa hiša je popolnoma in lepo meblovana. S hišo se lahko dobi gostilniško koncesijo in trafiko. Primerna je tudi za trgovino in vsako drugo podjetje. Resni kupci naj pišejo pod **»Ugodni nakup 33«** na upravništvo „Slovenca." 2304

Vsem cenj. odjemalcem in slavnemu občinstvu, naznanja tvrdka

Franc Skapin

filijalka Vipava 2293

trgovina z mešanim blagom,

da vsled vpoklica k vojakom začasno zatvori prodajalno.
Zahvaljuje se p. n. cenj. odjemalcem in priporoča po spremembi razmer za nadaljno naklonjenost.

Razglas.

Vsled silno naraslega vojaškega konsuma bo mogoče vzdržati elektrarniški obrat tekom zime le tedaj, če se privatna poraba električnega toka v večernih urah omeji na neobhodno potrebno razsvetljavo.

Za sedaj prepoveduje mestni magistrat od 1. oktobra 1916 dalje **vsako uporabo električnih motorjev in drugih električnih aparatov od nastopa mraka do 1 2 8. ure zvečer.**

Dalje se v gori navedenem času prepoveduje vsaka električna reklamna razvetljava, zlasti pred izložbenimi okni in v njih. Dovoljuje se za raztvetljavo velikih izložb največ 50 sveč, za male izložbe pa 25 sveč. V prodajalnah, pisarnah in drugih prostorih, ki rabijo razvetljavo samo v tem večernem času, se sme rabiti električna luč le kolikor je neobhodno potrebna.

Ednako velja v večernih urah tudi za vse druge odjemalce mestne elektrarne.

Brez izjeme se odpove nadaljna dodaja električnega toka vsakemu, ki bi se tem odredbam ne pokoril.

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 25. septembra 1916.

Župan:
Dr. Ivan Tavčar.

OREHOVE HLODE

kakor tudi

črešnjeve, hruševe, javorjeve ter jesenove

1839 **kupujem po najvišji dnevni ceni.**

Ponudbe na naslov: **Jos. Kralj, Ljubljana** Franca Josipa cesta št. 7.

Za **OREHOVE** ter javorove, jesenove, češnjeve in macesnove **HLODE** plačuje vedno najvišje cene in sprejema pismene ponudbe z navedbo množine lesa **PETER ANGELO,** žaga, Seebach pri Beljaku, poprej Ljubljana.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«. Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.